

William Shakespeare
ROMEO A JULIE
Tragédie o pěti dějstvích
Přeložil Josef Topol

Osoby.

Kníže Eskalus, veronský vladař.
Paris, mladý šlechtic, příbuzný knížete.
Montek, >
Kapulet, > hlavy dvou zneprátelených rodů.
Stařec, Kapuletův příbuzný.
Romeo, Montekův syn.
Merkucio, příbuzný knížete, Romeův přítel.
Benvolio, Montekův synovec, Romeův přítel.
Tybalt, synovec paní Kapuletové.
Bratr Lorenzo, >
Bratr Jan, > františkáni.
Baltazar, Romeův sluha.
Samson, >
Řehoř, > Kapuletovi sluhové.
Petr, sluha Juliiny chůvy.
Abraham, Montekův sluha.
Lékárník.
Tři muzikanti.
Parisovo páže.

Paní Monteková, Montekova žena.
Paní Kapuletová, Kapuletova žena.
Julie, Kapuletova dcera.
Juliina chůva.

Veronští občané, členové Kapuletovy a Montekovy rodiny, **maskovaní hosté**, **strážce**, **družina**, **Chorus**. *Dějiště:*
Verona a Mantova v Itálii.

Prolog.

Chorus. Dva rody, oba stejně proslulé,
zde, v krásné Veroně, zas dávná zášť
popouzí k hněvu, nové rozbroje
vodí je cestou úkladů a vražd.
Milenci, kteří pod zlým znamením
se z těch dvou nepřátelských domů zrodí,
svou bědnou poutí a svým trápením,
svou smrtí teprv smíří oba rody.
O jejich lásce, znamenáné smrtí,
o sváru rodičů, jež urovnat
nemohlo nic, než smutný konec dětí,
dvě hodiny vám budeme teď hrát.
Když něco selže, buďte shovívaví
a snad to naše přičinění spraví.

I. 1.

Náměstí ve Veroně. Je ráno.

Vejdou Samson a Řehoř, sluhové Kapuletovy rodiny. Jsou ozbrojeni krátkými meči a štíty.

Samson. Řehoři, to ti říkám, na nás nikdo dříví štípat nebude.

Řehoř. Jak by taky moh, nejsme špalky.

Samson. Nebo nás popadne vztek a vezmem to zkrátka!

Řehoř. To bys to ale vzal zkrátka! Radši se do toho nemíchej.

Samson. Já se dovedu ohnat, když se namíchnu!

Řehoř. Pokud se dovedeš namíchnout.

Samson. Pes od Monteků mě stačí dožrat.

Řehoř. Kdo má nahnáno, ten se ohání. Kdo je hrdina, s tím to nehne. Proto tebe když něco dožere, tak zahneš.

Samson. Stačí jeden prašivý Montek a se mnou to nehne a pustím se do něj, ať je to chlap nebo ženská.

Řehoř. Z toho je vidět, že jsi špína chlap. Aby ti taková křehotinka nepodlehla!

Samson. To bych řek. A protože to jsou křehké nádoby, neodolá mi žádná: všechny Monteky srazím k zemi a jejich ženské porazím na zem.

Řehoř. Jestli se tady někdo rve, jsou to naši páni a my.

Samson. Na tom nesejde, budu nemilosrdný: až si to vyřídím s mužskými od Monteků, přijdou na řadu jejich panny.

Řehoř. Jejich panny?

Samson. Anebo jejich panenství. Rozuměj si tomu jak chceš.

Řehoř. Kdo to pozná na sobě, ten porozumí.

Samson. Každá mě pozná, až se do toho dám, a je mě pořádný kus, jak známo.

Řehoř. Tvoje štěstí, že nejsi ryba. Kdybys byl, byl bys hovado boží. Tak se s tím vytas. Tamhle vidím dva od Monteků.

Samson (tasí). Jsem v plné zbroji. Ty je poštví, já kryju záda.

Řehoř. Aha, chceš mi ukázat záda!

Samson. Mě se bát nemusíš.

Řehoř. Tebe se bát, tos uhád!

Samson. Musí to vypadat, že jsme v právu. Nech je, ať si začnou.

Řehoř. Půjdu kolem nich a jako se zamračím. Uvidíme, co na to řeknou.

Samson. To ne, co udělají. Já jako lusknu palcem. Když je to netrkne, jsou pro ostudu.

Vejdou Abraham a Balthazar, sluhové Montekovy rodiny. Jsou stejně ozbrojeni.

Abraham. Snad to neplatilo nám, to s tím palcem, pane?

Samson. Je to můj palec, pane.

Abraham. Tedy to neplatilo nám, pane?

Samson (stranou Řehořovi). Jsme v právu, když řeknu ano?

Řehoř. To nejsme.

Samson (Abrahamovi). Co vás nemá, luskám si pro sebe, pane.

Řehoř. Vám se to nelíbí, pane?

Abraham. Mně, pane? Ani nápad.

Samson. Jinak bych vás musel vzít za slovo: pán, kterému já sloužím, je při nejmenším tak dobrý jako ten váš.

Abraham. Lepší nebude.

Samson. To rád slyším, pane.

Řehoř (*vidí přicházet Tybalt, Samsonovi*). Řekni „je lepší“! Jde sem jeden z příbuzných našeho pána.

Samson. Je lepší, pane.

Abraham. Lžete.

Samson. Kdo z vás je chlap, ať tasí. Řehoři, do nich!

Všichni tasí a dají se do boje. Vejde Benvolio, Montekův synovec.

Benvolio. Hlupáci, jděte od sebe!

Ty meče pryč. Jste padlí na hlavu?

Tasí a sráží jim zbraně. Vejde Tybalt, synovec paní Kapuletové a tasí.

Tybalt. S chátrou se biješ? Ale Benvolio!

Obrať se na mě, uvidíš svou smrt.

Benvolio. Chci jenom zjednat mír. Buď schovej meč, nebo ty chlapy se mnou rozežeň.

Tybalt. Se zbraní v ruce mluvíš o míru?

Jak peklo, jako Monteky, jak tebe mám rád to slovo: tumáš, zbabělče!

Zaútočí, bojují spolu. Přibíhají další příslušníci obou domů a zasahují do boje.

Přicházejí veronští občané, ozbrojení klacky a halapartnami.

Občané. Jen do nich, řežte je! A klacky na ně!

Pryč s Kapulety! Hanba Montekům!

Vejdou Kapulet v županu a paní Kapuletová.

Kapulet. Co je to tady? Podejte mi meč!

Kapuletová. Spiš berlu, berlu! K čemu chcete meč?

Vejdou Montek s mečem v ruce a paní Monteková.

Kapulet. Meč, mluvím jasně! Je tu starý Montek a mává mečem, vysmívá se mi.

Montek (*paní Montekové, která ho zadržuje*).

Nechte mě být. Ty lumpe Kapulete –

Monteková. Ne, nepustím vás, k němu nepůjdete.

Vejde Kníže Eskalus, veronský vladař, se svou družinou.

Kníže. Odbojní rváči, nepřátelé míru, zas bratrovraždou špiníte svůj meč –

Jeho družina se snaží oddělit protivníky.

Co – ! Neslyšíte? Jste jak divá zvěř,

která chce palčivý vztek uhasit

nachovým proudem tryskajícím z žil!

Zle bude s každým, kdo hned nesloží

z krvavých rukou potřeštěnou zbraň.

Všichni složí zbraně.

Jsem pobouřen. Už třikrát vaše rvačky,

které jsi zbrklým slovem rozdmychal

ty, Kapulete, a ty, Monteku,

v ulicích města porušily mír,
přiměly nejpřednější občany,
že přestali dbát na svou důstojnost
a stará kopí, v míru zrezavěla,
stařeckou rukou zvedli proti vám.
Když vyvoláte další nepokoj,
pak mi to zaplatíte životem.
Ostatní mohou pro tentokrát jít:
vy, Kapulete, půjdete hned se mnou.
Vy přijďte odpoledne, Monteku,
na starý hrad, kde vynášíme soud,
tam rozhodneme. Říkám naposled,
pod trestem smrti, rozejděte se.

Odejdou všichni, kromě Monteka, paní Montekové a Benvolia.

Montek. Kdo znovu vyvolal ten dávný svár?

Synovče, mluvte, byl jste u toho?

Benvolio. Zastih jsem lidi Kapuletovy
už v boji s vašimi: chci zakročit,
a proto tasím, když tu přiběhne
prchlivý Tybalt, hned má v ruce meč,
vyzývá, abych se mu postavil,
a seká do vzduchu, jenž výsměšně
mu nezraněný sviští u hlavy.
Co jsme se spolu začli potýkat,
sběhli se další, kdekdo už se bil,
až příchod knížete to zastavil.

Monteková. Ještě že při tom nebyl Romeo!

Nevíte o něm? Neviděl jste ho?

Benvolio. Dnes, o hodinu dřív, než na východě
ve zlatém okně se zablýsklo slunce,
jsem sklíčený šel ven pod širé nebe.
A tak jsem došel k háji platanů,
rostoucích na západ od městských hradeb.
Tam se, tou dobou, procházel váš syn:
jdu k němu, ale zpozoroval mě
a hned se ztratil, zmizel za stromy.
Byl na tom asi stejně jako já,
tak plný sebe, že musel být sám.
Šel jsem si po svém, nechal jsem ho být,
když o to nestál, vyhnul jsem se mu.

Montek. Tam už ho lidé mockrát viděli,
jak v jitřní rose utápí svůj pláč
a svoje chmury v zachmuřeném nebi.
Ale když slunce, všem tak vítané,
začíná slabě, nejdál na východ,
strhávat roušku, v níž se halí tma,

můj zádumčivý syn se kradě domů,
sám sebe vězní ve svém pokoji,
ubední okna před zářivým dnem
a uměle si nastavuje noc.

Mám starosti a nevím, co si počít.

S tou povahou by mohl špatně skončit.

Benvolio. Co za tím, strýčku, je, to nevíte?

Montek. Nevím, a od něj nedovím se nic.

Benvolio. Už jste to zkusil všemi způsoby?

Montek. A nejen já, i mnozí přátelé.

On se však chodí se svým trápením
zpovídat sobě – jak upřímně, nevím –
je uzavřený, ctí své tajemství,
neřekne slovo, neprozradí se.

V zeleném výhonku tak hlodá červ,
dříve než mohl otevřít své lístky,
nebo svůj půvab slunci zasvětit.

Co mohu dělat, jak mu pomoci,
když neznám původ jeho nemoci?

Benvolio (*vidí přicházet Romea*). Tam přichází. Vás by tu neměl najít.

Já už to zjistím, co před vámi tají.

Montek. Nalehni na něj, snad se neubrání

a poví pravdu. My půjdeme, paní.

Montek a paní Monteková odejdou. Vejde Romeo.

Benvolio. Dobrýtro, bratráčku.

Romeo. To den moc nestárne.

Benvolio. Je devět.

Romeo. Teprv! Smutným to neutíká.

Stál jsi tu s otcem?

Benvolio. Ano. Jaký smutek
pad na Romea, že má dlouhou chvíli?

Romeo. Nemá to, čím by ji moh ukrátit.

Benvolio. To bude láska.

Romeo. A jaká –

Benvolio. Nešťastná?

Romeo. Nesmyslná. Ona mne nemá ráda.

Benvolio. To je ta láska, něžná napohled,
a tyranská, že neviděl to svět!

Romeo. To je ta láska, slabá zdá se být,
a musíš se jí ve všem podrobit!

Jdem k obědu?

Všimne si zbraní ležících na zemi.

Ach! Kdo se tady bil?

Ne, nevykládej o tom, všechno vím.

Kdo nenávidí, přijde o rozum,

ale co teprv ten, kdo miluje?

Vražedná láska, láskyplná zášti,
co všechno nejsi, vzniklá z ničeho!
Vtělená marnost, neskutečný rozmar,
nestvůrný chaos nejkrásnějších snů,
mrazivý oheň, pířko z olova,
kvetoucí nemoc, křišťálový dým,
vždy bdělý spánek, v němž se všechno zdá!
Tak, plný lásky, lásku proklínám.
Proč se mi nesměješ?

Benvolio. Spíš pláču.

Romeo. Ty můj smutku, a proč?

Benvolio. Nad tvým smutkem.

Romeo. Ach, ten mi patří, ten si zasloužím.

Mé vlastní trápení mě tíží dost,
netrap se kvůli mně, ta náklonnost,
kterou mi prokazuješ, způsobí,
že se mé soužení jen znásobí.
Jako dech na skle, pouhý dým je láska.
Planoucí oheň, pokud nestýská si.
Moře slz, když jí nadejdou zlé časy.
Co je to ještě? Chladné šílenství
a hořká žluč i neskonalá slast.
Jdu, sbohem.

Benvolio. Počkej, neutíkej mi!

Jednáš se mnou jak cizí, Romeo.

Romeo. Sám sobě cizí, to je Romeo.

Ne, nejsem tady, už jsem bůhvíkde.

Benvolio. Tak bez mučení, koho miluješ?

Romeo. Ty mě chceš mučit, příteli.

Benvolio. Už dost!

Nemuč mě, kdo je to?

Romeo. Chtěj na nemocném,

aby psal ve smrtelných mukách závěť,

přiměj ho k slovu, když je napůl živ!

Tak bez mučení, ženu miluju.

Benvolio. Snad nejsem slepý, to jsem pochopil.

Romeo. Vidět ji, oslepneš! Je překrásná.

Benvolio. Jak vidím, ranila tě slepotou.

Romeo. Dívá se na mě, zaslepeného,

jako by o tom nevěděla nic.

Tolik ji chrání její nevinnost,

že slabým zbráním lásky odolá.

Je obléhána něhou, nevzdává se,

odráží chladně útok pohledů,

svůdnému zlatu neotevře klín:

je bohatá svou krásou, chudá tím,
že jednou smrt jí rozkrade ten poklad.

Benvolio. Chce možná zemřít jako panna?

Romeo. Asi.

Bude to úhor nevidané krásy,
nikdo ji nezdědí, svou přísností
tu krásu odtud navždy vyhostí.
Je příliš skvělá, příliš moudrá na to,
aby mým zoufalstvím se stala svatou:
zřekla se lásky a mně nezbývá,
než o tom svědčit, mrtvý zaživa.

Benvolio. Radím ti dobře, nemysli už na ni.

Romeo. Nauč mě tomu, odnauč mě myslet!

Benvolio. Jenom se kolem sebe rozhlédni,
zkus štěstí u jiných.

Romeo. A uvidím,

že jí se žádná rovnat nemůže:
tím spíš nás vábí jasná dívčí tvář,
když černá maska ukrývá ten jas.
Kdo ztratil zrak, už nezapomene
na drahé světlo, které vídával.
Ukaž mi ženu svrchovaně krásnou
a já v ní budu jako v knize číst,
že její krásu někdo převýšil.
Nemyslet na ni? To se nenaučím!

Benvolio. Jen to nech na mě, já ti za to ručím.

Odejdou.

I. 2.

Ulice ve Veroně.

Vejdou Kapulet s Parisem, za nimi Sluha.

Kapulet. Montek se také musel zavázat,
i jemu hrozí zákon. Říkám si,
proč nežít v míru, staří jsme už dost.

Paris. Oba se těšíte vši vážnosti.

Škoda, že tady byl ten dlouhý svár.
Ale teď, pane, k mojí nabídce.

Kapulet. Znovu vám říkám to, co už jsem řek:
mé dítě ještě neví, co je svět,
má času, jde jí na čtrnáctý rok.
Nechte to poupě malou chvíli zrát,
dvě krátká léta – můžete se brát.

Paris. Víím o mladších a jsou z nich šťastné matky.

Kapulet. O to dřív zvadnou, čím dřív rozkvetly.

Všechno jsem pochoval, mám jenom ji,
to dítě je má naděje, můj svět:

vždyť se jí dvořte, Parisi, už teď,
má svoji vůli, ať se rozhodne.
Když řekne ano, vyvolí si vás,
pak stojím při ní, máte i můj hlas.
Zvu dneska večer na domácí slavnost
své blízké přátele a měl bych radost,
kdybyste mezi nimi byl, snad nikdo
tak milý nebude mi z těch, co přijdou.
Veronské hvězdy, krásné bez obdoby,
můj skrovný dům dnes večer budou zdobit:
to, za čím každý z mladých mužů chvátá,
když pokulhávající zimě v patách
jde nafintěný duben, sladký půvab
vás obklopí z těch svěžích ženských poupat
v mém domě. Přijďte, a když obstojí
ta nebo ona, věnujte se jí.
Má na pohled je jenom jednou z nich.
Co do věna však není z posledních.
Pojďme. *Podává Sluhovi listinu.*

A ty se do toho už dej,
máš jména hostů, tak je vyhledej
a všem to vyříd': uctivě se zvou,
aby nás poctili svou návštěvou.

Kapulet a Paris odejdou.

Sluha. Máš jména hostů – a teď je vyhledej! Má se krejčí držet své sítě, rybář svého náprstku, švec palety a malíř kopyta. A mně řeknou: máš jména hostů, jdi a pozvi je. Kdybych se rozkrájel, nepřijdu na jméno těm pánům, co jsou tu napsaní! Abych s tím zašel k nějakému znalci.

Vejdou Benvolio a Romeo.

Jako na zavalanou!

Benvolio (Romeovi). Co pálí, zase jiným ohněm spal,
zkus novou trýzeň, když jsi staré propad.

Zítřejším smutkem pohřbi dnešní žal.

Toč se zas jinam, přestaneš se motat:

jen tak se zbavíš staré otravy,

nakaž se znovu, to tě uzdraví.

Romeo. Na to je výborný váš jitrocel.

Benvolio. Nač, prosím tebe?

Romeo. Na bolavý nárt.

Benvolio. Neblázníš, Romeo?

Romeo. To bych byl blázen, já jsem na tom hůř.

Zavřený v kleci, o hladu, a zbitý,

a ztýraný, a –

(Sluhovi, který mu nastrkuje listinu)

Dobrý večer, hochu.

Sluha. Pozdravbůh. Pane, dovedete číst?

Romeo. Ano, svůj osud ve svém neštěstí.

Sluha. K tomu snad nepotřebujete knížky. Ale uměl byste přečíst něco napsaného?

Romeo. Pokud se vyznám v jazyce a v písmu.

Sluha. Aspoň že to řeknete rovnou. *Má se k odchodu.*

Buďte zdrav!

Romeo. Ne, počkej, umím číst.

(Vezme si listinu a čte) „Pan Martino s chotí a jeho dcery. Hrabě Anselm a jeho krásné sestry. Ovdovělá paní Vitruviová. Pan Placenzio, jeho spanilé neteře. Merkucio a jeho bratr Valentin. Můj strýc Kapulet, jeho žena a dcery. Moje půvabná neteř Rosalina. Livie. Pan Valenzio a jeho bratranec Tybalt. Lucio s roztomilou Helenou.“

Vybraní hosté. Kam jsou pozváni?

Sluha. K nám.

Romeo. Kam?

Sluha. K nám. Na večeři.

Romeo. Kdo je zve?

Sluha. Můj pán.

Romeo. Měl jsem se na něj taky zeptat dřív.

Sluha. To vám řeknu rovnou, sloužím u Kapuletů, jsou to ohromní boháči. Jestli nejste od Monteků, prosím, stavte se na skleničku.

Odchází.

Buďte zdrav!

Benvolio. Při téhle slávě u Kapuletů

bude i Rosalina, tvoje láska,
a všechny krasavice z Verony.
Zajdi tam. Střízlivýma očima
ji srovnej s jinou a máš po chuti,
uvidíš vránu ve své labuti.

Romeo. Jestli ji moje oči zavrhnou,
ať se jim slzy změní na plameny,
když nikdy nemohly v nich utonout,
za svoje bludy budou upáleny!
Je jedna jediná. V ní naposled
taková krása navštívila svět.

Benvolio. Leda v tvých očích, protože ji samou
jsi vážil oběma: a co když klamou
ty křišťálové misky? Nebud' skoupý,
nech do nich taky jinou dívku vstoupit.
Najdu ti jednu na té slavnosti,
před níž se ona zardí skromností.

Romeo. Půjdu jen proto, nemám proč to skrývat,
abych se na ni mohl vynadívat.

Odejdou.

I. 3.

Pokoj v Kapuletově domě.

Vejde Chůva, za ní paní Kapuletová.

Kapuletová. Kde je má dcera? Chůvo, přiveď ji.

Chůva. Jakože v dvanácti jsem byla panna,
sháněla jsem ji. Broučku! Holubičko!
Kde je to dítě? – Haló, Julinko!

Přichází Julie.

Julie. Copak je? Kdo mě shání?

Chůva. Matka vás hledá.

Julie. Tady jsem.
Chcete mi něco?

Kapuletová. Přišla jsem ti říct –
ty, chůvo, na chvílinku odejdi,
chceme být samy. – Nebo počkej, ne,
můžeš tu zůstat, jen buď u toho.
Dcera nám, chůvo, vyrostla jak přes noc.

Chůva. Na den vám řeknu, kolik jí teď je.

Kapuletová. Bude jí čtrnáct.

Chůva. Vsadím svoje zuby –
nebo spíš jejich památku, mám tři –
bude jí čtrnáct. Jak dlouho je teď
do svaté Anny?

Kapuletová. Víc jak čtrnáct dní.

Chůva. No, víceméně, za dvě neděle
na svatou Annu je jí čtrnáct let.
Byla stejně s mou Zuzkou – pámbu s ní,
šla rovnou do nebe, ta chudinka,
už je z ní andělíček! – povídám,
letos na svatou Annu je jí čtrnáct.
Dám na to krk, mít všechno jako paměť!
Vždyť před dobrými jedenácti léty
bylo to zemětřesení, jak dneska
to všechno vidím: chci ji odstavit,
tak si dám pěkně na prs pelyněk,
jdu pod holubník – hrálo sluníčko,
a vy jste byla s pánem v Mantově,
aby mi pámbu hlavu pozlatil! –
sednu si, dám j[i] do tlamičky prs,
a tak si, mrška, lízla pelyňku.
Ta vyváděla, hned jí přešla chuť!
V tom holubník se začal poroučet
a já se mohla přerazit – tak vida,
ono to bude už jedenáct let!
Tehdy už hezky stála. Ale kdež,
běhala, ano, byl jí plný dům.
Zrovna den před tím si natloukla nos
a můj muž si ji zvednul do klína –
no, byl to vykuk, Bůh ho netrestej!

„A jejej,“ povídá, „Ty padáš na nos?
Až povyrosteš, padneš na záda.
Vid', Julinko?“ A na mou zašlou čest,
přestala vrnět a povídá: „No!“
Teď došlo na ten povedený žert.
I kdybych byla sto let naživu,
budu ji slyšet: „Vid'že, Julinko?“
Hned přestala a povídá mu: „No!“

Kapuletová. Nech toho, chůvo, prosím tě, už mlč.

Chůva. Ach ano, paní: je mi do smíchu,
když vzpomenu, jak řekla to své „No!“
A měla při tom bouli na čele
velkou jak pecku, bouli jako hrom!
Ducla se pěkně, nebyla s ní řeč.
„Ty padáš na nos?“ povídá můj muž.
„Až budeš větší, padneš na záda.“
Přestala naříkat a řekla: „No!“

Julie. Ty taky přestaň, to zas říkám teď.

Chůva. Už budu zticha. Jsi jak obrázek!
Z mých kojenců jsi byla nejhezčí.
Jestli se toho dočkám, až se vdáš,
pak Pámbu zaplat', víc si nepřeju.

Kapuletová. „Až se vdáš“, ano, o to právě jde,
proto jsem přišla. Pověz, Julie,
co tomu říkáš, nevdala by ses?

Julie. Není to pro mne příliš velká čest?

Chůva. Pane, ta moudrost! Nekojit tě já,
tak řeknu, žeš ji nasála už s mlékem.

Kapuletová. Uvažuj o tom. Mladší, než jsi ty,
znám ve Veroně, z těch nejlepších rodin,
a jsou z nich matky. Nemýlím-li se,
když jsem tě měla, nebylo mi víc,
než je teď tobě. Zkrátka řečeno:
šlechtný Paris by si tě rád vzal.

Chůva. To je muž, slečno! Slečno, to je muž,
takoví nejsou k vidění – jak z cukru!

Kapuletová. Verona nemá jemu rovného.

Chůva. Kdepak on, to se nedá porovnat!

Kapuletová. Co tomu říkáš? Líbil by se ti?
Dnes při večeři se s ním uvidíš.
Čti v knize Parisovy mladé tváře,
psala ji krása, je v ní půvab sám.
Všimni si jeho rysů, pozoruj
ten vzácný soulad, jak je ve všem svůj,
to napoví ti výraz jeho očí.
Vynikne víc ta živá kniha lásky,

až, svázána, se po tvém boku zaskví:
jako je ryba v moři bezpečnější,
je vnitřní krása skryta krásou vnější.
Věhlasu vždycky v lidských očích dosáh,
kdo zlatou vazbou semknul zlatý obsah.
A s ním to všechno sama vyzískáš,
nepřijdeš o nic, když se za něj vdáš.

Chůva. O co by přišla! Spíš k něčemu přijde.

Kapuletová. Vidí se v tobě. A ty? Chci to vědět.

Julie. Uvidím sama, budu si ho hledět

jak nejlíp umím, ale, ať to víte,
nepůjdu dál, než vy mi dovolíte.

Vejde Sluha.

Sluha. Milostivá paní, hosti už přišli, podává se večere, postrádají vás, taky se ptají po slečně, v kuchyni jsou hrozně rozzlobení na chůvu, nikdo neví, kde mu hlava stojí. Musím nosit na stůl, tak vás moc prosím, nenechte na sebe čekat. *Odejde.*

Kapuletová (Julii). Hrabě nás čeká, pojď už, shánějí tě.

Chůva. Těch šťastných dnů, těch sladkých nocí, dítě! *Odejdou.*

I. 4.

Ulice ve Veroně. Po setmění téhož dne.

Vejdou Romeo, Merkucio, Benvolio a několik masek.

Romeo. Co myslíš, máme se jim omluvit?

Anebo půjdem rovnou, bez ptaní?

Merkucio. Jen žádné řeči, na to není čas:

žádného Amora, to strašidlo

[s] natřeným lukem, vyrobeným z kůlu,

jak Tatar pouští hrůzu na dámy;

a bez řečníka, který musí čekat[,]

kdo mu co napoví – my půjdem rovnou.

Ať po mně slídí, když jim chybí takt.

Já to pár taktů vydržím a půjdu.

Romeo. Nic pro mne, dejte mi tu pochodeň.

Ve mně je půlnoc, já vám posvítím.

Merkucio. To zas ne, Romeo, jdeme tancovat.

Romeo. Já ne. Jen jděte, vás nic netíží,

ale mně balvan leží na duši

a tlačí k zemi, nemohu se hnout.

Merkucio. Láska má křídla, tedy si je půjč
a povzneseš se nad pozemskou tíží.

Romeo. Co její vinou musím snášet já,

to neunesou její křidélka.

Jsem skleslý, ale pod břemenem lásky

den ze dne klesám ještě hlouběji.

Merkucio. Až klesneš na dno, pak jí přitížíš.

Takový nátlak na nejkřehčí věc!

Romeo. Je láska křehká? Není, drsná je
a neurvalá, bodá jako trn.

Merkucio. Je neurvalá? Nemazli se s ní.
Když bodá tebe, bodni za to ji.
Dejte mi masku, přikryju si tvář:
masku mé škrabošce! Když neujde
slídivým očím, že jsem ohyzda,
Bere si masku.
ten škarohlíd se bude za mne rdít.

Benvolio. Pojď, zaklepem. A jak nás pustí dál,
rovnýma nohama hned do toho.

Romeo. Mně dejte světlo! Kdo na to má chuť,
ať s lehkým srdcem trhá podrážky.
Na mě se hodí staré přísloví.
Ponesu světlo a budu se dívat.
Hra byla v nejlepším a já z ní vypad.

Merkucio. Ty vypadáš, řek utopenci dráb.
Však my tě vytáhneme z toho bahna,
z té – pardon – lásky, abys nezapad.
Jsme tu jak svíčky za bílého dne.

Romeo. Nesmysl.

Merkucio. Myslíš? Kdo se odtud nehne,
ten svítí nadarmo, jak lampa ve dne.
Pětkrát víc smyslu mají moje rady,
než mých pět slavných smyslů dohromady.

Romeo. Měl bych jít s vámi, mám-li na ně dát.
Nemá to smysl.

Merkucio. A proč, smím se ptát?

Romeo. Zdál se mi sen.

Merkucio. Mně taky, jako věž.

Romeo. Jaký?

Merkucio. Že snílkové jsou samá lež.

Romeo. Ležíce v posteli. Kdo žije ve snu,
nic se mu nezdá, nemá sen, má pravdu.

Merkucio. Á, paní Mab tě přišla navštívit,
porodní bába snů! Když přichází,
je veliká jak zrnko achátu,
který pan úřada má v prstenu.
Táhne ji filigránské spřežení
po nosech spáčů. Její vozíček
má za loukotě nohy pavouků,
stříška je z křídel lučních kobylek,
postroje z pavučiny, ohlávky
z paprsků plačtivého měsíce,
z řasy a kůstky cvrčkovy má bič,
kočí je komár v šedém svrchničku,

sotva tak velký jak[o] znaménko,
které se dívkám dělá pod nehty.
Z dutého oříšku je ekvipáž,
dlabal ji červík nebo veverka,
slovutní mistři lehkých kočárků.
Tak okázale pádí každou noc
hlavami milenců – sní o lásce,
po hřbetech šplhounů – sní o zásluhách,
přes prsty notářům – sní o úplatcích,
přes puse dívkám – hned sní o polibcích
a zlostná Mab je trestá puchýřky,
protože sladkostmi si kazí dech.
I k pánům nahoře si zarejdí,
medailí cinká, kouzlí kariéru,
ocáskem obročního prasete
pole[c]htá někdy v nose faráře:
zdá se mu o bohatší farnosti.
Když vojákovi jede po krku,
ten ve snu podřezává nepřítele,
v záloze číhá, útočí a pije
co hrdlo ráčí, v tom udělá Mab
ratata bum! Hned vyletí jak šipka,
modlitbami se zaklíná a spí.
Za temných nocí přijde paní Mab
zaknotit hřívu kobylám a spéká
v nemytých vlasech divné spletence,
zlověstné tomu, kdo je rozčesá.
Když panny leží na zádech, jak můra
se na ně tlačí, tak je učí nést,
aby to jednou dobře snášely,
ona –

Romeo. Ach dost už, Merkucio, mlč!

Ty mluvíš o ničem.

Merkucio. Ba, mluvím o snech,
které se líhnou v zahálčivé hlavě,
zplozené pošetilou fantazií,
čirou a nehmatatelnou jak vzduch
a stejně jako vítr nestálou,
jenž před chvílí se lísal k severu
a popuzený náhle odvanul,
aby se dvořil šťavnatému jihu.

Benvolio. Ten vítr málem unesl i nás.

Tam se už večeří, my přijdem pozdě.

Romeo. Až příliš brzy: mám zlé tušení,
že to, co bylo zatím ve hvězdách,
začne se neúprosně splňovat

dnes večer, tady, při té hostině,
a že můj život, beztoho už marný,
surově zmaří náhlá smrt. Ať On,
který má v rukou kormidlo mé plavby,
řídí mou plachtu! Pojd'me, pánové!

Benvolio. Jdem! Jdem!

Všichni odejdou.

I. 5.

Síň v Kapuletově domě. Muzikanti jsou připraveni hrát k tanci.

Vejdou sluhové, kteří odklízají nádobí z vedlejší hodovní síně.

První sluha. Tomáš Panděro! Kde je? Že nepomáhá sklízet?

Vylíže kdeco, ale aby něco odnes...

Druhý sluha. Když jeden nebo dva dostanou všechn pořádek do rukou, a ještě k tomu nemytých, tomu říkám špinavost.

První sluha. Ty židle půjdou pryč, odnese kredenc, pozor na nádobí. Ty, kousek toho marcipánu, nezapomeň! A zaříd' u vrátného, ať sem pustí brusířovy holky, Martu a Zuzanu, udělej to pro mě. Kde je Anton? Tomáš Panděro!

Druhý sluha. Tady jsme, co má být?

První sluha. Do velkého sálu! Shánějí vás, hledají vás, volají vás, ptají se po vás.

Druhý sluha. Když jsme tady, nemůžeme být tam. – Hoďte sebou, mládenci. Komu se nelení, tomu se zelení.

Vejdou Kapulet, paní Kapuletová s Julií, Tybalt a další hosté. Potkávají se s přicházejícími maskami, mezi kterými jsou Romeo a Benvolio, oblečení jako poutníci.

Kapulet. Vítám vás, pánové! Těch tanečnic!

A kuří oko nemá žádná z nich.

Pozor, mé dámy! Když se některá

nechá moc prosit, nebo odmítne,

má kuří oko. Doběhl jsem vás?

Jen račte, pánové! Ten čas je pryč,

kdy, masku na tváři, jsem šeptával

to, co je čertem, dívkám do ucha.

Mělo to úspěch, je to pryč, pryč, pryč.

Těší mě, pánové! Ať spustí hudba!

Uvolnit sál! A tančit, děvčata.

Muzikanti začnou hrát, tančí se.

Víc světla, vy tam! Stoly odnese.

A nepřikládat, je tu k zalknutí.

(Jednomu z hostů) Tak jsem rád, hochu, že je veselo.

Jen sed', můj milý Kapulete, sed'.

My už si svoje odtančili, co?

Kdy jsme to vlastně my dva naposled

šli za masku?

Druhý Kapulet. No, to je třicet let.

Kapulet. A co tě nemá! To snad ne, to ne.

Tehdy měl přece Lucenzio svatbu,

jestli to bylo letos na jaře
nějakých pětadvacet let.

Druhý Kapulet. To víc,
kdepak, to víc, vždyť jeho synovi
už bude třicet.

Kapulet. Co to povídáš?
Předloni nebyl ještě plnoletý.

Romeo (*který stojí stranou, kolemjdoucímu Sluhovi*).
Neznáš tu dívku, kterou tamten pán
teď provádí?

Sluha. Neznám, pane.

Romeo (*sobě*). Ta učí pochodně jak zazářit!
Zdá se, že visí noci na tváři
jak černochovi drahý kámen v uchu.
Po ní se může zatoužit jen v duchu.
Jak s hejnem vran když táhne holubice,
tak ona předčí svoje společnice.
Počkám, až dotančí, a dotknu se jí,
mé bídné ruce požehná ta její.
Já že jsem miloval? Lžeš, srdce, hled',
tys pravou krásu potkalo až teď.

Tybalt (*který pozoroval Romea*).
To bude Montek, poznám jeho hlas.
Dones mi, chlapče, kord. Ten darebák
si maskovaný troufá přijít sem,
aby se bavil na náš účet? Ne,
při cti a při jméně mých příbuzných,
ubít ho k smrti není žádný hřích.

Jde rychle ke Kapuletovi.

Kapulet. Zas pouštíš hrůzu? Co je, Tybalte?

Tybalt. Je tady Montek, že to trpíte?
Ten bídák pro nic za nic nepřišel,
chce se nám vysmát, je to nepřítel!

Kapulet. Á, Romeo!

Tybalt. Ten všivák Romeo.

Kapulet. Mírní se, hochu, nevsímej si ho.
Vede si jako řádný mladý muž,
a po Veroně, to zas musím říct,
ho kdekdo chválí[,] jak je způsobný.
Bál bych se přijít městu na oči,
kdyby v mém domě se mu zkřivil vlas.
Jen ho nech být a nerozčiluj se.
Jestli dáš na to, co si přeju já,
tak se tvař vlídně, už se nekaboň,
ten výraz nehodí se pro slavnost.

Tybalt. Hodí, když u vás darebák je host.

Kapulet. Musíš ho vystát.

Tybalt. Já ho nesnesu!

Kapulet. Cože? Ty kluku! Nežádej si mě.

Kdo tady poroučí, ty nebo já?

Stůj při mně, Bože! On ho nesnese!

To bys chtěl moje hosty rozeštvat?

Vyvolat rvačku? Jen se ovládni!

Tybalt. Vždyť je to, strýčku, ostuda.

Kapulet. Tak dost!

Nech toho odmlouvání, rozumíš?

To by tě taky mohlo vytrestat.

Mně odporovat! Zrovna teď, to víš!

Víc světla, světlo! – Jen si něco zkus!

Buď zticha, nebo – Brávo, mládeži!

Já s tebou zatočím! –

(Obrátí se k tanečnickům) Jen do toho !

Tybalt. Musím se tvářit jako beránek
a pod kůží mě hryže vlk, můj vztek.

Ustoupím tedy, pro dnešek je host.

Však já mu osladím tu dotěrnost.

Odejde. Mezitím Romeo přistoupil k Julii a bere ji za ruku.

Romeo. Vás dotýkat se rukama je hřích,
neboť jste svatá. Polibek mých rtů,
dvou poutníků, teď studem zardělých,
můžete dostat jako pokutu.

Julie. Křivdíš své ruce, milý poutníku,
ona mi prokazuje oddanost,
nic zlého není v jejím dotyku,
dlaň dlaní zbožně políbit je ctnost.

Romeo. Což svatá ani poutník nemá rty?

Julie. Těmi se modlí.

Romeo. Pak se modlit chci:

co já jim přeju, to jim přej i ty,
vyslyš je, svatá, jsou to zoufalci.

Julie. Svatá je slyší, aniž to dá znát.

Romeo. Ať jim dá mlčky to, co jim chce dát.

Svémi rty moje z hříchu očist'uj.

Libá ji.

Julie. Teď moje rty si odnesly ten hřích.

Romeo. Byl ti tak něžně vnucený! Je můj,
vrať ho zas mně.

Znovu ji líbá.

Julie. Vy líbáte jak z knih.

Chůva *(je vyruší)*. Chce s vámi mluvit vaše matka, slečno.

Romeo *(když Julie odchází)*.

Má tady matku?

Chůva. Jak by neměla,
však je to paní domu, mládenče,
a hodná paní, moudrá, počestná.
Dceru jsem, pane, odkojila já.
Kdo si ji vezme, ten si nahrabe!

Romeo. Je Kapuletova? Zlý osude!
Svůj život nepříteli poroučím.

Benvolio (*zamíří k Romeovi*).
Pojďme pryč. Lepší to už nebude.

Romeo. Z toho mám strach. To dobře neskončí.

Kapulet. Snad nepůjdete domů, pánové!
Nechcete s námi ještě něco sníst?
Už doopravdy? Děkuji vám všem.
Mé díky, pánové, a dobrou noc.
Posviťte na schodech! No, půjdem spat.
Je to tak, hochu, já toho mám dost.
Jdu do postele.

Všichni odcházejí, Julie zavolá Chůvu.

Julie. Ty, chůvo, nevíš, kdo je tamten pán?

Chůva. Syn Tyberíův. Ten podědí, slečno.

Julie. Já myslím toho, co je u dveří.

Chůva. To bude nejspíš mladý Petrucio.

Julie. Ten, co jde za ním, vůbec netančil.

Chůva. To nevím.

Julie. Běž, zeptej se ho.

Chůva uposlechně.

Když je ženatý,
mám za svatební postel černý hrob.

Chůva (*se vrací*). Montek. A jmenuje se Romeo.
Jediný syn těch vašich nepřátel.

Julie. Svou první lásku z první zášti mám,
tak brzy přišla, tak pozdě ji znám!
A sotva zrozená už dělá divy,
milovat musím, koho nenávidím.

Chůva. Co je to?

Julie. Verše, jeden tanečník
mě je tu prve naučil.

Je slyšet volání „Julie!“

Chůva. Už jdem!
Spát, jsme tu samy. Byl to perný den! *Odejdou.*

II.

Chorus. Teď mladá láska spěchá uchvátit
dědictví staré, které [*orig. která*] pomíjí.
Ta krása, pro niž se chtěl utrápit,
je přemožena něžnou Julií.

Tentokrát Romeo je vyslyšen,
oči těch dvou jsou stejně okouzleny,
dům nepřátel však vězní jeho sen
a její láska kvete mezi trny.
On, že je Montek, nesmí přijít k ní
s šeptanou něhou, šťastný milenec,
ona, tak slabá, nemá tušení,
kde by se mohli uvidět. A přec:
láska jim smíchá, až uzraje čas,
s nezměrným hořem neskonalou slast.

II. 1.

Ulička podél zdi Kapuletovy zahrady. Později téže noci.

Vejde Romeo.

Romeo. Je tu mé srdce, mohu odejít?

Ty hloupý světe, za sluncem se toč!

Vyšplhá na zeď a skočí do zahrady, současně přicházejí Benvolio a Merkucio.

Benvolio. Romeo! Romeo!

Merkucio. Je mazaný.

Vsad' se, že utek, už je v posteli.

Benvolio. Ne, běžel sem a přeskočil tu zeď.

Merkucio. Však já ho přičaruju. Romeo!

Ty slepá vášni! Blázne! Rozmare!

Ukaž se tady aspoň jako vzdech:

dvě slova zrýmuj, ať si přijdu na své.

Zvolej „Ach běda!“, řekni „láska – sázka“,

a promluv něco duchaplného

k bohyni námluv, znecti Amora,

jejího syna, je to intrikán,

slavného krále zbláznil do žebračky!

(Benvoliovi) Nevidí, neslyší a nehýbá se.

Je asi po smrti, ten opičák.

Budu ho křísit. *(Volá)* Krásnou Rosalinou,

jejíma očima tě zaklínám,

tím pyšným čelem, nachovými rty,

tou pohádkovou nohou, těmi stehny

a vším, co leží v jejich sousedství,

buď zase jako živý, zjev se nám!

Benvolio. Bude se zlobit, jestli poslouchá.

Merkucio. Proč by se zlobil? Kdybych způsobil,

že by teď povstal proti jeho dívce

duch nekalý a já ho nechal stát,

až by ho sama zbavila té moci,

moh by se hněvat. Moje vzývání

je bezúhonné, jménem jeho dívky

jen jeho vyzývám, ať povstane.

Benvolio. Pojď, bude schovaný tam pod stromy,
nestojí o nás, má rozmarnou noc,
slepému láskou nejlíp svědčí tma.

Merkucio. Ubohý slepec, vždyť se netrefí.

Sedne si někam pod košatý strom
a když mu k nohám spadne mišpule,
jako svou dívku uvidí ten plod.

Jen aby byla zralá, Romeo,

jak bude zralá, tak se do ní pust'!

Romeo, dobrou noc, jdu do peřin.

V tom polním lůžku bych se nezahřál.

Půjdeme?

Benvolio. Pojďme, maříme tu čas.

Kdo by ho hledal, když se neozývá! *Odejdou.*

II. 2.

Kapuletova zahrada. Bezprostředně potom.

Romeo, u druhé strany zdi, se blíží ke Kapuletovu domu.

Romeo. Kdo nemá rány, posmívá se jizvám.

Jsou pryč.

*Uvidí **Julii**, která vystupuje na balkón u svého pokoje.*

Jak rozednívá se v tom okně!

Vychází slunce, přišla Julie.

Jdi, zlaté slunce, bledou lunu zab,

než zajde hořem – ty ji uctíváš,

ona div nezelená závistí

nad tvou krásou, nepokořuj se.

Ten kdo ji ctí, má popelavý šat,

tak chodí jenom blázni. Nech ji být.

Jsi moje paní, moje láska jsi!

Třeba to ani netuší?

Mluví a přece slovo neřekne.

Ptá se mě očima. Já odpovím.

Jsem domýšlivý, to neplatí mně:

dvě hvězdy, něčím zaneprázdněné,

přišly ty jasné oči uprosit,

aby šly chvíli zářit místo nich.

A jestli si to spolu vymění?

Ona svým čelem hvězdy zahanbí

jak lampu den. Ty oči na nebi

tmu pochyťají do zlatého síta

a ptáci budou štěbetat, že svítá.

Jak ruku o tvář opírá! Ach, být

alespoň rukavicí na té ruce,

té tváři blíž!

Julie. Můj Bože!

Romeo. Slyším ji –

Mluv, krásný anděli! Jak svatozář
té tiché noci stojíš nade mnou,
jak okřídlený posel dobrých nebes,
nad kterým smrtelníci užasnou,
když s hlavou zakloněnou uvidí,
že na oblacích líně plynoucích
[v] svém náručí ho unáší sám vzduch.

Julie. Ach Romeo, Romeo! Proč musíš být Romeo?

Zřekni se otce, nejmenuj se tak.
Nebo, když nechceš, měj mě k smrti rád,
a přestanu být Kapuletova.

Romeo (*sobě*). Mám odpovědět? Mám dále poslouchat?

Julie. Jen podle jména jsi můj nepřítel.

Ty nejsi Montek, ty sám jsi jen ty.
Vždyť Montek není ruka ani tvář,
není to paže, noha, cokoli,
z čeho je člověk. Tak se přejmenuj!
Co to je jméno? To, co růží zvem,
nazváno jinak bude vonět stejně.
Kdyby ti neříkali Romeo,
nic na tvé vzácné dokonalosti
by nebylo. To jméno dej pryč.
Za to, co není ani částí tebe,
vem si mě celou.

Romeo (*postoupí kupředu*). Rád tě poslechnu:

jsem znovu pokřtěn, jestliže jsem tvůj.
Od této chvíle nejsem Romeo.

Julie. Kdo je tu? Proč se schováváš v té tmě?

Co je ti po mém tajemství? Kdo jsi?

Romeo. Jménem ti nedovedu říct kdo jsem.

Své jméno, svatá, vystát nemohu,
když jeho vinou jsem tvůj nepřítel.
Ach, jak mi těch pár písmen pije krev!

Julie. Ani sto slov jsi ještě přede mnou

nemohl říct a poznávám ten hlas:
nejsi ty Montek, nejsi Romeo?

Romeo. Nejsem, když obojí mi zazlíváš.

Julie. Kde se tu bereš, co tě přivádí?

Zdi kolem zahrady jsou vysoké.
Kdyby tě dopadli mí příbuzní,
čeká tě smrt, jen pomysli, kdo jsi!

Romeo. Lehko bych přelez nejstrmější zeď.

Láska se neptá na kamenné hradby,
a co si zamane, to udělá.
Tví příbuzní mi nenaženou strach.

Julie. Jestli tě najdou, tak tě zavraždí.

Romeo. Tvé oči jsou mi nebezpečnější,
než dvacet jejich mečů: miluj mě
a budu obrněný proti nim.

Julie. Nesmí tě najít za nic na světě.

Romeo. Nic neuvidí, noc mi dala plášť.
Jestli mě nemiluješ, ať mě najdou,
ať jejich nenávist mě zahubí,
když bez tvé lásky nedovedu žít.

Julie. Jaks to tu našel, kdo ti poradil?

Romeo. Můj cit byl první, kdo mě navedl.
On mi dal nápad, já mu půjčil zrak.
Nikdy jsem neměl v rukou kormidlo,
ale být mezi námi oceán,
hned bych se vydal pro takové zboží.

Julie. Škrabošku noci mám teď na tváři,
jinak bys viděl, jak se červenám,
že tys to všechno prve poslouchal.
Teď bych to ráda, ráda popřela,
vím, co se sluší – ať jsem neslušná!
Nemáš mě rád? Já vím, že řekneš „mám“,
a uvěřím ti. Kdybys přísahal,
pak bych se bála, že jsi falešník,
a že mě klameš. Milý Romeo,
mluv otevřeně, jestli miluješ.
A nemysli, že já se lehko vzdám,
budu se hněvat, špatně pochodíš,
řekla bych ne – a to bych nerada.
Jsem poblázněná, krásný Monteku,
snad se ti proto zdám být povrchní,
a přece, věř mi, budu věrnější,
než ty, co lépe předstírají chlad.
Vím, že jsem zašla příliš daleko,
teď už je pozdě, tys mě poslouchal,
znáš moji slabost, prosím, odpusť mi.
Neměj mou lásku za lehkověrnou,
když na světlo jí dopomohla noc.

Romeo. Měsícem na nebi se zapřísahám,
co taví stříbro pro koruny stromů –

Julie. Měsícem ne, měsíc je nestálý,
není dne, aby neměnil svou tvář,
s tvou láskou by to bylo taky tak.

Romeo. A při čem tedy?

Julie. Nepřísahahej mi.
Nebo dej slovo při svém vlastním já,

které teď jako boha uctívám,
a uvěřím ti.

Romeo. Když tě nemám rád –

Julie. Mlč, nepřísahej. Jsi má útěcha,
ale ta úmluva mě netěší:
je unáhlená, nepředvídaná
jak oheň blesku, který zhasne dřív,
než si ho všimneš. Sladkou, dobrou noc!
Snad léto, až tě znovu uvidím,
svým dechem otevře to poupě lásky.
Dobrou noc, sbohem! Ať ten sladký mír,
který v ní vládne, tebe navštíví!

Romeo. Necháš mě v nejistotě odejít?

Julie. A co bys po mně mohl ještě chtít?

Romeo. Slib věrné lásky, já jsem ti ho dal.

Julie. Přicházíš pozdě, už ho dávno máš.

A teď bych ráda řekla: vrať mi ho.

Romeo. Ale proč, lásko? Chceš ho odvolat?

Julie. Být rozdávačná, znovu ti ho dát.

A stejně nepřeju si víc, než mám:
má láska je jak moře bez břehů,
tak bezedná, že čím víc rozdávám,
tím víc jí mám, a nebere to konce.

Z pokoje volá Chůva.

Někdo je uvnitř. Sbohem, miláčku!

Už běžím, chůvo! – Nezrad', Monteku.

(Jak zachází do pokoje) Já ještě přijdu, neodcházej mi.

Romeo. Kouzelná, svatá noci! Bojím se,

že je to všechno jenom krásný sen,
je noc a já se z něho probudím.

Julie *(se vrací)*. Tři slova, Romeo, a dobrou noc.

Jestli to se mnou myslíš upřímně
a jestli si mě opravdu chceš vzít,
tedy mi, prosím, zítra ráno vzkaz
kde, v kolik hodin budem oddáni.

A položím ti k nohám vše, co mám,
a kam se hneš, můj pane, půjdu s tebou.

Chůva *(volá z pokoje)*. Slečno!

Julie. Hned, chůvo! – Ale jestli mě chceš podvést,
prosím tě na kolenou –

Chůva *(z pokoje)*. Slečno!

Julie. Ano, hned! –

Ponech mě mému trápení a jdi.

Tak zítra, nezapomeň.

Romeo. Přál bych si –

Julie. Tisíckrát dobrou noc! *Odejde.*

Romeo. Bez tvého světla je tisíckrát zlá.
K ní se mi jako ze školy šlo lehce,
jak do školy teď od ní se mi nechce.

Jak odchází, vrací se opět Julie.

Julie. Romeo, kde jsi? Mít takový hlas,
jímž lovec vábí zpátky sokola!
Ach, v žaláři se nesmí mluvit nahlas,
jinak bych zburcovala ozvěnu,
až ochraptěla by tou námahou
jak by mi vracela tvé jméno: Romeo!

Romeo. To je má duše, zavolala mě.
Hlas milenců je v noci stříbrný
a chvěje se jak nejněžnější hudba.

Julie. Romeo!

Romeo. Tady jsem!

Julie. A v kolik zítra
mám k tobě poslat?

Romeo. V devět.

Julie. Budu přesná.
Zestárnu zatím o padesát let.
Proč jsem tě nezavolala [zavolala]? Nevím už.

Romeo. Nech mě tu čekat, než si vzpomeneš.

Julie. Čekal bys marně, nevzpomenu si,
když myslím na to, že tě tady mám.

Romeo. Budeš si tedy věčně vzpomínat,
když nepomyslím, že mám odejít.

Julie. Už svítá! Chtěla bych tě poslat pryč,
jak dítě pouští ptáčka, ne však dál.
V spletených poutech jako zajatce
ho nechá hopkat dlani na dosah
a hebkou nití strhává ho zpět
žárlivé láskou, aby nezmizel.

Romeo. Hraj si tak se mnou.

Julie. Nepřeju si víc,
ale má něha by tě zabila.
Dobrou noc, dobrou noc! To loučení
je jako hoře, které zesládne:
já bych tu stála do soudného dne.

Odejde zpátky do pokoje.

Romeo. Spánek tvým očím, pokoj tvému srdci!
Kéž bych já byl tvůj sen, tvůj mír dnes v noci!
Teď o svém štěstí povím Lorenzovi.
Snad najde pomoc, až se všechno doví. *Odejde.*

II. 3.

Vně celý bratra Lorenza.

Vejde bratr Lorenzo. Sbírá byliny a ukládá je do košíku.

Lorenzo. Noc, rozmrzelá na úsměvy dne,
na hlídky mraků, světlem žíhané,
zchátralou tmou jak opilec se klátí
se stezky rána, kterou slunce zlatí:
než upře k zemi své hořící oči,
své paprsky než v chladné rose smočí,
ten košík z proutí musím naplniti
škodlivým býlím a hojivým kvítím.
Země je matkou, je i hřbitovem,
co na ní roste, roste nad hrobem,
a z lůna hrobu znovu vypučí
vše, co zem chová ve svém náručí.
V každé z těch věcí, při vší různosti,
se mohou tajit skvělé vlastnosti.
Té skryté síly, která pramení
z bylin a rostlin, dříme v kameni!
Vždyť nic tak zlého nehostí náš svět,
co by mu nebylo i na prospěch,
a jaké dobro může země mít,
aby se nedalo i zneužít?
Zbloudilá ctnost se svého cíle mine,
neřest se někdy vykoupí svým činem.
Zkoumá jednu z bylinek.
V tom kvítku, nepatrném na pohled,
je, kromě léku, také prudký jed.
Lahodnou vůní omlazuje krev,
okus jej trochu, zastaví ti dech.
I v lidech vidíš proti sobě stát
tu dvojí sílu, dvojí majestát.
Běda, kde přijde k moci horší z nich:
smrt najde pastvu v tělech červivých.

Vejde Romeo.

Romeo. Dobrýtro, otče.

Lorenzo. Bůh ti požehnej!
Čí sladký hlas mě na úsvitu dne
tím dobrým jítrem spěchá pozdravit?
Něco ti, synu, vlezlo do hlavy,
že jsi už na nohou. Nech starosti,
ať starcům na lůžku se uhostí
a probděl s nimi noce, mládí však
s pokojnou myslí usne, neví jak.
Copak ti zase nedá pokoje?
Takhle si přivstat, za tím něco je!
Anebo také, což se mohlo stát,
naš Romeo dnes vůbec nešel spát.

Romeo. Opravdu, nešel, není to mou vinou.

Lorenzo. Ty hříšná duše! Byl jsi s Rosalinou?

Romeo. Co, s Rosalinou? Ne, otče, to ne.

To jméno jsem už stokrát zapomněl.

Lorenzo. Rád slyším, ale kdes pak mohl být?

Romeo. Všecko ti povím: jdu se pobavit

k svým nepřátelům a tam najednou
mě jeden zraní, poraněný mnou.

Oba teď může zachránit tvůj lék,

tvůj svatý lék a tvoje pomoc. Hle,

nemluví ze mne nenávist a zloba,

když stejně vroucně prosím za nás oba.

Lorenzo. Mluv jasně, hochu, nevím, co to říkáš.

Zmatená zpověď mate zpovědníka.

Romeo. Poslouchej tedy, boháč Kapulet

má krásnou dceru – pochopíš to hned:

dal jsem jí slib a odnáším si její,

máme se rádi, ať tvá ruka spojí

náš svazek sňatkem. Jak a kdy a kde

došlo k té schůzce a k té domluvě,

uslyšíš cestou. Teď mi odpověz,

můžeš nás, otče, oddat ještě dnes?

Lorenzo. Můj Bože, svatý Františku, má jinou!

A co se stalo s tvojí Rosalinou?

To má být láska? Ach, ti mládenci,

nosí ji v očích a ne na srdci.

Ty hořké slzy, svatý Antoníne,

co tys jich prolil kvůli Rosalině!

Co vody padlo na ten žhavý cit,

který se nedal ničím udusit!

Tvým vzdycháním se zalykal i vzduch

a já z tvých nářků jsem div neohluch,

vždyť jednu slzu z těch pohnutých chvil

zde na tváři sis dosud neumyl.

Tak jsi tu chodil se svým trápením,

jako bys žil jen z něho, kvůli ní.

Měj za zlé ženě její poklesky,

když muži vedou si tak nehezky.

Romeo. Tys mi tu lásku často rozmlouval.

Lorenzo. To, žes tak bláznil, ne žes miloval.

Romeo. Řídím se tedy tvojí domluvou.

Lorenzo. Opustíš jednu, blázníš pro druhou.

Romeo. Nehubuj na tu, kterou mám teď rád,

ta moji lásku s láskou přijímá,

ale ta první –

Lorenzo. Prohlédla tě hned,
zřejmě tvou lásku znala nazpaměť.
Ty přelétavče, pojďme raději.
Splním tvou prosbu, v dobré naději,
že zpupnost, která souží vaše domy,
se tímto sňatkem konečně už zlomí.

Romeo. Přidejme do kroku, mám naspěch, otče.

Lorenzo. Kdo spěchá, klopýtne. Ty nedočkavče.
Odejdou spolu.

II. 4.

Ulice ve Veroně. Téhož rána.

Vejdou Benvolio a Merkucio.

Merkucio. Kde ho čert nosí, toho Romea?
Spal dneska vůbec?

Benvolio. Doma ne. To vím
od jeho sluhy.

Merkucio. Ta bledá holka, ta zlá Rosalina
ho pěkně týrá, pomine se z ní!

Benvolio. Prý Tybalt, Kapuletův synovec,
měl dneska poslat k Montekovým dopis.

Merkucio. To je vyzvání, vsad' se!
Odpovědět na dopis, to svede každý, kdo umí psát.

Benvolio. Odpoví mu tím, že vyzvání přijme.

Merkucio. Ten ubožák! Vždyť už je mrtvý. Zprobodaly ho panenky černých očí té holky,
písnička lásky ho střelila do ucha, a to zlomené srdce! Může se takový člověk utkat s
Tybaltem?

Benvolio. No, Tybalt je taky jen Tybalt.

Merkucio. Pokud nevytáh drápy, tomu věř! Rozený rváč, ale taky šlechtic. Šermuje, jako ty
zpíváš z not, nevypadne z taktu, zná kontrapunkt: nechá tě vydechnout, ráz, dva, a na třetí
dobu tě bodne. Úplný ras na hedvábné knoflíky, mistr nad mistry. Že je z dobrého domu, má
tu nejlepší školu: Ach, to bravurní *passado*! To *punto reverso*! To *hai*!

Benvolio. Cože?

Merkucio. Vypráskat je, ty afektované opice, ty vykutálené tatrmany, kteří tak rádi udávají tón!
„Ach ne, ta břítká čepel! Ten nevšední patós!... Ta imposantní děvka!“ Ty můj světe, pak
nemáme být smutní, když nás užírá tahle prodejná sebranka, která drží krok s módou, která
nám šlape po ruce a říká „promiňte, prosím“, která je tak posedlá po novotách, že se už
nedovede posadit na obyčejnou židli.

Benvolio. Tady je, tady je Romeo.

Merkucio. Bez mlíčí, jako sušená treska. Ach tělo, jak jsi zrybovatělo! Ted' on schraňuje sonety,
kterými Petrarka nešetřil: Laura proti jeho dívce byla ženská od plotny, i když se její mileneček
o ní dovedl lépe rozepsat. Didó je coura proti ní, Kleopatra obejda, Helena a Héra – maškary a
poběhlíce. Ani ta okatá Thisbe by neobstála.

Vejde Romeo.

Ale ne, Romeo, příteli! – Moje úcta. Čeho jste se dopustil dnes v noci?

Romeo. Přeji vám dobré jitro. Čeho jsem se, podle vás, dopustil?

Merkucio. Opustil jste nás, pane, opustil. Nemáte také ten dojem?

Romeo. Odpusť, milý Merkucio, bylo toho na mě moc. Ty být v mém postavení, také bys nebral ohledy na slušnost.

Merkucio. A bezohledně bych se ohýbal v kolenou.

Romeo. Ze samé slušnosti.

Merkucio. Tys to vystih.

Romeo. Je to ten nejslušnější výklad.

Merkucio. Vedu jen slušné řeči.

Romeo. Je jich už slušná řádka.

Merkucio. Tak, zrovna tak.

Romeo. Dej si je svázat. Na vazbu použij moje střevice, jsou z poctivé kůže.

Merkucio. Poctivě řečeno, mám jiný nápad: až ty střevice prošoupeš, dej si je podrazit svými vtipy, ušetříš hovězinu.

Romeo. Tímhle vtípem si podraziš nohy, je kluzký.

Merkucio. Pomoz, Benvolio, střílí si ze mne!

Romeo. Snadná pomoc, nelez mi do rány.

Merkucio. Je pozdě. Mluvíš tak vzletně, tak okřídleně, že bys dohnal i divokou husu. Kdepak bych stačil, když tvůj důvtip se žene s husou o závod!

Romeo. Stačil jsi už na nejednu husičku, pokud ti naletěla.

Merkucio. Ach, s tvými vtipy je to jako s tou kozlečí kůží, může být na prst uzoukná a dá se roztáhnout hezky do široka!

Romeo. A ještě ji mohu nastavit slovem „široký“. Kdybych tím slovem nastavil klobouk, bude to široko daleko nejširší širák.

Merkucio. Tak vida, není to lepší, než vzdychat pro lásku? Teď je s tebou řeč, to je Romeo, jak má být, teď máš hlavu a patu. Ta užvaněná láska mi připadá jako ukrutný hňup, který s vyplazeným jazykem pobíhá z místa na místo, dokud neutopí v nějaké skulině tu svoji kouzelnou hůlku.

Benvolio. Nech toho, udělej tečku.

Merkucio. Teď, když jsem v nejlepším?

Benvolio. Nevěděl bys, kde přestat.

Merkucio. Jsi na omylu, vzal bych to zkrátka. Dostal jsem se právě na kořen věci a dál bych se rozhodně nepouštěl.

Romeo. Copak se to sem valí?

Vejde Chůva s Petrem, který jí nese vějíř.

Merkucio. To je plachetnice, plachetnice!

Benvolio. Dvě, jedné se opírá vítr do sukni a druhé do kalhot.

Chůva. Petře!

Petr. Ano?

Chůva. Můj vějíř, Petře!

Merkucio. Milý Petře, tím se zakryje tvář. Ona má očividně hezčí vějíř, než tvář.

Chůva. Dej pámbu dobré jitro, pánové.

Merkucio. Dej pámbu dobrý večer, krásná dámo.

Chůva. To už je dobrý večír?

Merkucio. Moc do něj neschází. Ta opotřebovaná rafije na vašem ciferníku má už poledne za sebou.

Chůva. Nechte si to! A vůbec, co vy jste zač?

Romeo. Milá dámo, toho člověka si pánbůh stvořil, aby se vytrestal.

Chůva. To jste krásně řek, „aby se vytrestal“, svatá pravda! Pánové, může mi někdo z vás říct, kde najdu mladého Romea?

Romeo. Já vám řeknu o mladém Romeovi, ale počítejte s tím, že bude starší, než teď, až ho najdete. Já jsem toho jména nejmladší, když není po ruce nic horšího.

Chůva. To je dobré.

Merkucio. To nejhorší že je dobré? Podívejme se, to je chytré, chytré!

Chůva. Jestli jste to vy, pane, měla bych pro vás nějakou důvěrnost.

Benvolio. Pozve ho na večeři.

Merkucio. Kuplířka, kuplířka, helemese!

Romeo. Copak ti přeletělo přes nos?

Merkucio. Žádný vrabec, pane. To spíš křepelka, která se nechává maličko zkazit a uležet, aby jí člověk přišel na chuť.

(Zpívá) „Když zestárne křepelka,
ach, ta stará křepelka,
je na ni podívaná smutná:
upeč ji do zlatova,
pořád je nehotová,
nikdo si nepochutná.“

Ukaž se taky doma, Romeo, jdeme k vám na oběd.

Romeo. Přijdu za vámi.

Merkucio. Klaním se, obstarožná dámo. Sbohem.

(Zpívá) „Má paní krásná, mravopočestná.“

Merkucio a Benvolio odejdou.

Chůva. Jen jděte, spánembohem! Je to huba nevymáchaná. Prosím vás, pane, co je to za člověka? Ten zraje pro šibenici.

Romeo. Chůvo, to je pán, který se rád nechá slyšet, a namluví toho ve chvílince tolik, že to za měsíc nemůže zastat.

Chůva. Může si něco zkusit, toho bych spořádala jedna dvě, kdyby dělal já nevím co, a dvacet takových kašparů jako je on! A když ne já, jsou tu jináčtí páni. Syčák! Jsem já snad jeho děvka, nebo taková ta pro všechno dobrá? *(Obrací se k Petrovi)* A ty si tu stojíš a klidně strpíš, aby si kdejaký darebák na mě vyjel.

Petr. Neviděl jsem nikoho, že by si byl na vás vyjel. Všimnout si toho, sáhnul jsem okamžitě po meči, to vám řeknu. Já si nezadám s nikým, když to vypadá na pěknou rvačku a zákon je na mé straně.

Chůva. Pámbuví, já jsem tak rozzlobená, ve mně se všechno jen vaří. Syčák! Prosím vás, pane, ať to nezamluvíme – aha, a jak povídám, slečna mi nakázala, abych vás našla. Mám něco vyřídit, ale to nechme stranou, mně leží jiná věc na srdci, pane, jestli ji chcete, jak se říká, vodit za nos, byl by to od vás, tak říkajíc, nestydatý špás, na to je slečna mlad'ounká. Zkrátka, kdybyste se k ní měl špatně zachovat, věřte mi nebo ne, bude to pro ni hotové neštěstí, a vůbec, nehezke jednání.

Romeo. Chůvo, vyříd' své paní moje upřímné pozdravy. Mohu se zaručit svou ctí –

Chůva. Jste ryzí povaha. Jak je Bůh nade mnou, všechno jí řeknu. Ach, ta se zaraduje!

Romeo. Co jí řekneš, když mě nenecháš domluvit?

Chůva. Řeknu jí, pane, že se zaručujete svou ctí. Jak já tomu rozumím, máte poctivé úmysly.

Romeo. Vyříd' jí, ať si najde záminku
a přijde odpoledne k zpovědi.

A potom, v cele bratra Lorenza,
budeme oddáni. Na, za pomoc.

Chůva. Ne, to nestojí za řeč, pane.

Romeo. Nemluv a vem si to.

Chůva. Dnes odpoledne, pane? Bude tam.

Romeo. Ty, chůvo, čekej za klášterní zdí,
můj sluha přijde během hodiny
a donese ti provazový žebřík.

Po něm se vypravím, až bude noc,
na vrchol svého blaha. Pospěš si.

Sbohem. A nezrad', odměním se ti.

Sbohem. A svoji paní pozdravuj.

Chůva. Bůh vám to zaplat'! Pane, poslyšte.

Romeo. Copak bys ráda?

Chůva. Jaký je ten sluha?

Dovede mlčet? Já si chci být jistá,
co vědí tři, to doví se i tři sta.

Romeo. Je spolehlivý, chůvo, neměj strach.

Chůva. To jsem ráda, pane. Slečna je jako poupátko – Pane na nebi, když to byl ještě takový malý upovídáný rozumek! – Jejej, to je tady ve městě jeden pán, nějaký Paris, ten si může paty ušoupat, jak o ni stojí. Jenže ona by, děvenka malá, viděla radši ropuchu, tlustou ropuchu, než jeho. To si ji někdy dobírám, a říkám, že Paris by se mi zamlouval víc, ale máte ji vidět, když to řeknu, hned je bledá jako plátno. Nezačíná rozmarýn a Romeo stejnou písmenkou?

Romeo. Ano chůvo, co na tom. Oba na R.

Chůva. Vy posměváčku! Jaké pak rrr! To je tak pro psa. – Kdepak, ona to říká docela jinak, a má na to nejhezčí průpovídky, na vás a na rozmarýn. Slyšet je, budete v sedmém nebi.

Romeo. Jen ji ode mne pozdravuj.

Chůva. A ne jednou, tisíckrát!

Romeo odejde.

Petře!

Petr. Ano?

Chůva. Petře, tumáš vějíř a upaluj.

Odcházejí, Petr jde napřed.

II. 5.

Kapuletova zahrada.

Vejde Julie.

Julie. V devět se chůva dala na cestu.

Prý „za půl hodiny mě tady máš“.

Třeba ho nenašla? – Je pomalá!

Měla bych za posly mít myšlenky,

sluneční paprsek jim nestačí,

když za nevlídné kopce žene tmu.

Proto bůh lásky není bez křídel

a holuby má ve svém spřežení.
Teď už je slunce skor v zenitu,
uběhly předlouhé tři hodiny,
je poledne a chůva nepřišla.
Nemá můj neklid, moji mladou krev,
jinak by byla rychlá jako míč:
má slova by ji poháněla k němu
a jeho ke mně.
Ale ti staří nadělají křiku,
jako by smrt už měly na jazyku.
Ach, konečně!

Vejdou Chůva a Petr.

Má dušinko, tak co?

Přicházíš od něj? Ať jde Petr pryč.

Chůva. Petře, počkáš u brány.

Petr odejde.

Julie. Mluv, moje zlato – Ach ne, nestraš mě!

Máš smutné zprávy? Tvař se vesele!

Jestli jsou dobré, takhle rozladěná
mi jejich sladkou hudbu pokaziš.

Chůva. Mám toho zrovna dost, teď počkejte.

Fuj, to byl výlet! Moje nohy, áh!

Julie. Dala bych svoje, vědět to, co ty.

Mluv, moje zlato, prosím tě, už mluv.

Chůva. No, copak hoří? Mějte strpení.

Vidíte přece, jak popadám dech!

Julie. Jsi bez dechu a k tomu ho máš dost,

abys mi řekla, jak ho popadáš?

Ta zpráva, se kterou tak otálíš,
nebude delší, než tvé výmluvy.

Aspoň mi řekni: je dobrá? Je zlá?

A já si počkám na podrobnosti.

Mluv, ať mám pokoj: dobrá nebo zlá?

Chůva. No, vy jste si našla toho pravého. Máte vy ponětí, jak se vybírá mužský? – Romeo! Jděte mi s ním. To se ví, když ho člověk porovná s jinými, v obličeji nevypadá nejhůř, ale zato nohy má, že by mu je každý druhý moh závidět. A co teprve ty ruce, a ramena, a to tělo – darmo povídat, i když něco takového se hned tak nevidí. Žádné lilium to nebude, ale, to se mu musí nechat, přítulný jako beránek. Poruč se Pánubohu, děvenko. A co doma? Už jste poobědvali?

Julie. Ne, ale chůvo, to všechno já vím.

O naší svatbě ti neříkal nic?

Chůva. Ach, to mě dloube v hlavě! Co to mám?

Jako by se mi chtěla rozskočit.

A jak mě řeže v boku, a ten kříž!

Vy jste si zase vyvzpomněla věc,
takhle mě prohnat, to bude má smrt!

Julie. Není ti dobře? Ale to mě mrzí.

Má milá, dobrá chuť, co ti řek?

Chůva. Váš miláček je ryzí povaha,
je uctivý a laskavý a hezký
a povídal mi – kde je maminka?

Julie. Proč se ptáš? Doma, kde by měla být?

Máš vůbec rozum? Co to povídáš?

„Váš miláček je ryzí povaha
a povídal mi kde je maminka?“

Chůva. Nono, tak jen se nerozčilujte!

To má být obklad na bolavý kříž?

Příště si za ním poběžíte vy.

Julie. Mám já to život! Co řek Romeo?

Chůva. Jestlipak smíte dneska ke zpovědi?

Julie. To smím.

Chůva. Pak nechte všeho, běžte k Lorenzovi.

Tam čeká ženich, budete se brát.

A teď to víte. Jak se červená.

Pane, vy máte rozpustilou krev!

Dělejte honem, ať jste v kostele.

Donesu žebřík, aby moh ten váš
navštívit v noci svoje hnízdečko.

To jsem já – otrok vaší zábavy!

V noci to břímě poneseťte vy.

Běžte si k němu, já si něco sním.

Julie. Má chuť, sbohem. Spěchám za štěstím!

Odejdou, každá jiným směrem.

II. 6.

Cela bratra Lorenza.

Vejde bratr Lorenzo s Romeem.

Lorenzo. Kéž je Bůh tomu sňatku milostiv,

aby nám zítřek nepřinesl žal.

Romeo. Amen! A přece sebetrpčí žal

se nikdy nevyrovná radosti

být chvíli s ní a být jí na očích.

Spoj naše ruce svatým obřadem,

pak ať si přijde nenasytná smrt –

bude mou ženou, víc si nepřejí.

Lorenzo. Plamenná vašeň brzy pohasne,

rychle se stráví, jako střelný prach

dotykem jiskry bývá pohlcen.

Pro samou sladkost přejí se i med:

chvíli jej chutnáš, už tě přešla chuť.

Ty miluj střídově, chceš-li vytrvat,

jak loudavost je zpozdlivý i chvat.

Přichází Julie.

Nevěsta přichází – tak lehounká,
že sotva dotýká se dláždění!
Nezbedný vánek zamilovaného
na babím létě může vzduchem nést
a nepadne. Tak nehmotná je marnost.

Julie. Důstojný otče, přeji dobrý den.

Lorenzo. Dík za nás oba ti vzdá Romeo.

Julie. I jeho zdravím, když má děkovat.

Romeo. Jestli máš radost, Julie, jak já,
a dovedeš ji dát víc najevo,
tvůj dech svou sladkostí ať naplní
vzduch, který dýchám, a tvá výmluvnost
ať vypoví to neskutečné štěstí,
které je skryto v našem shledání.

Julie. Bohatý cit je chudý na slova,
nemá se krášlit, sám je krásný dost.
Kdo může spočítat co má, je žebrák.
Ale má láska tolik zbohatla,
že se jí nikdy nedopočítám.

Lorenzo. Pojd'te už, pojd'te, ať to skoncujem.

Když dovolíte, nenechám vás samy,
dokud si nepatříte před Bohem.

Odejdou spolu.

III. 1.

Náměstí ve Veroně.

Vejdou Merkucio a Benvolio s Pázetem a sluhy.

Benvolio. Poslechni, Merkucio, vraťme se.

Horko je, všude samý Kapulet,
někoho potkat, dojde k rvačce.

Ted', při těch vedrech, bláznům pění krev.

Merkucio. Ty nejsi o nic lepší. Známe ty dobré hochy, kteří vlezou do hospody, hodí kord na stůl a řeknou „Dej Bůh, abych tě nepotřeboval!“ – a jen do sebe obrátí druhou sklenici, sápour se na hospodského, i když to nebylo zapotřebí.

Benvolio. Já že jsem takový?

Merkucio. Mlč, máš to v krvi, jsi bláznivý Janek jako každý Ital, tak dráždivý, že se pro všechno vztekáš, a tak vzteklý, že tě všechno hned podráždí.

Benvolio. No, a co?

Merkucio. Nic, dva takové, a můžem se loučit s oběma, jeden zabije druhého. Ty a ještě jeden! – Jeden má na bradě o chloupek víc nebo míň, a ty se s ním chytíš. Někdo si chroustá mrkev a ty se do něho pustíš, protože se zadíval na tvůj nos. Koho jiného by to napadlo? Ty si na každém najdeš chlup. Z tvjí hlavy se líhnou hádky jako z vajíček kuřata, i když ti tu skořápku už mockrát natloukli. Třeba tuhle, oboříš se na člověka, protože svým kašlem vyruší tvého psa, který podřimuje na slunci. A co ten krejčí, jak jsi ho napad, že se prochází v novém kabátě už

před velikonocemi? Obuješ se do někoho jen proto, že si navlékl do černých bot bílé tkaničky!
A teď budeš ty říkat mně, abych nedělal výtržnosti!

Benvolio. Být já takový výtržník jako jsi ty, dám komukoliv svůj život do neomezeného vlastnictví na hodinu a čtvrt.

Merkucio. Do neomezeného vlastnictví! Ta omezenost!

Benvolio. Kapuleti, já to říkal!

Merkucio. Pro mne a za mne, já to neříkal.

Vejdou Tybalt a jeho přátelé.

Tybalt (*svým lidem*). Buďte mi v patách!

(Merkuciovi a Benvoliovi) Kampak, pánové?

Jednoho z vás bych prosil na kus řeči.

Merkucio. Jen jednoho? A jenom na kus? Dejte něco k lepšímu. Takhle: kousek řeči a ránu.

Tybalt. Uvidíte, pane, že vám ochotně vyjdu vstříc, pokud se mi naskytne příležitost.

Merkucio. Nemůžete si nějakou najít, aniž by se vám naskytla?

Tybalt. Merkucio, ty a Romeo si hrajete do ruky –

Merkucio. My že si hrajem? Nejsme šumaři. Nebo jestli jsme u tebe šumaři, jednu ti vrzmem, proč ne? Tenhle šmytec by se ti dostal na kobytku. Hrome, já prý si hraju!

Benvolio. Jsme na náměstí, buď s tím přestaňte anebo někde ve vši tichosti se oba spolu vypořádejte.

Tady jsme lidem příliš na očích.

Merkucio. Když mají oči, ať se dívají, já jim to potěšení dopřeju.

[Přichází Romeo.]

Tybalt (*vidí ho přicházet*). Mír s vámi, tenhle pán mi poslouží.

Merkucio. Ten, pane? Vaši livrej nenosí.

Kdybyste tasil, udělá to po vás, v tom smyslu by vás možná obsloužil.

Tybalt. Romeo, počkej, nenávidím tě, proto ti říkám – že jsi darebák.

Romeo. Tybalte, věř mi, mám proč tě mít rád, a proto v sobě potlačuji hněv nad tím, cos řekl: nejsem darebák.

Mýlíš se ve mně. Sbohem, a buď zdrav.

Tybalt. Marně se, hochu, snažíš omluvit to, čímž mě urazil. Jen neodcházej, tas.

Romeo. Já nevím, že bych tě byl urazil.

Mám tě rád, ale nepochopíš to, dokud sám neznáš moje důvody: teď, drahý Kapulete, smím tvé jméno brát jako vlastní, tak se uklidni.

Merkucio. Není ti hanba pokořovat se?

To, na mou duši, odčiní jen kord.

Tasí.

Ty kryso, Tybalte, smím prosit?

Tybalt. Copak bys rád?

Merkucio. Aspoň jeden z tvých devíti kočičích životů, že jsem tak smělý, a když tě to neomrzí, tedy i těch osm zbývajících. Kdybys hledal svůj kord, najdeš ho ve futrálu. Ven s ním anebo pánbůh s tebou!

Tybalt. Tady mě máš.

Tasí.

Romeo. Nech toho, Merkucio, schovej kord.

Merkucio. Předved'te, pane, to své passado.

Vyhne se Romeovi a postoupí k Tybaltovi.

Romeo (tasí). Tas, Benvolio, nedovol jim to.

Přátelé, to je hanba, přestaňte!

Tybalte, Merkucio, vladař sám

si zakázal ty rvačky ve Veroně –

stůj, Tybalte! Můj Merkucio!

Jak se Romeo snaží odloučit je od sebe, Tybalt bodne pod Romeovou paží Merkucia.

Tybalt a jeho přátelé prchají.

Merkucio. Mám ji.

Hrom do těch vašich rodů! Ten mi dal.

A utek? Ušel tomu?

Benvolio. Co je ti?

Merkucio. Škrábnul mě, škrábnul, ale stačí to.

(Pázeť) Skoč pro ranhojiče, ty vrtáku.

Páže odejde.

Romeo. Vzchop se, nic velkého to nebude.

Merkucio. Ne, je to mělčí než studna, a užší než kostelní vrata, ale se mnou to zatočí. Stav se zítra a uvidíš, budu smrtelně vážný. Tenhle svět už mám za sebou, nemysli. Ty vaše zatracené rody! K sakru, taková myš, krysa, kocour, pes, a škrábne člověka k smrti! Takový užvaněný moula, padouch, který to šermuje podle příručky! Proč jsi, k čertu, lez mezi nás? Bodnul mě pod tvoji rukou.

Romeo. Já jsem to myslel dobře.

Merkucio. Benvolio,

pomoz mi rychle někam do domu,

nebo tu omdlím. Zatracené rody!

Kvůli nim sežerou mě červi: mám ji,

a mám jí dost, psí rody!

Benvolio a někdo ze sluhů pomáhají Merkuciovi do jednoho domu.

Romeo. Takový člověk, opravdový přítel,

synovec knížete, byl kvůli mně

smrtelně zraněn, když mou vlastní čest

pomluvil Tybalt, který před chvílí

se stal mým příbuzným! Ach, Julie,

tvá krása ze mne dělá slabocha,

v mé duši utvrzuje změkčilost!

[**Benvolio se vrací.**]

Benvolio. Romeo, Romeo, náš Mercurio zemřel!

Už stoupá k nebi ta statečná duše,
tak předčasně ji přestal těšit svět.

Romeo. Zlý osud poslal první náhončí.

Co dneska začal, zítra dokončí.

Benvolio. Tady se vrací Tybalt, šílenec.

Romeo. On žije, září! Zabil Mercuria!

Teď pošlu do nebe svou smířlivost,
dál ať mně vede nelítostný hněv!

[**Tybalt se vrací.**]

Tybalte, vracím ti tvé urážky,
jsou tvoje. Duše Mercuriova
na cestě k nebi, blízko nad námi,
čeká, že tvoje se k ní připojí.

Bud' jeden z nás, bud' oba půjdem s ním.

Tybalt. Ty, je mi líto, táhnul jsi tu s ním,
potáhneš za ním.

Romeo. To se ukáže.

Tasí, bojují spolu a Tybalt padne.

Benvolio. Romeo, ztrať se, uteč!

V městě je pozdvížení, zabils ho.
Probud' se, slyšíš? Přijdeš o hlavu,
když tě tu najdou, běž, utíkej, zmiz!

Romeo. Co jsem to provedl?

Benvolio. Na co čekáš, jdi!

Romeo odchází. Přicházejí občané a úředníci.

Úředník. Hledáme vraha Mercuriova.

Kam zmizel Tybalt? Kudy utekl?

Benvolio. Tam leží.

Úředník. Vstaňte, jménem knížete!

Půjdeme, pane, nevzpírejte se.

Přichází Kníže se svou družinou, za ním Montek, Kapulet, jejich ženy a jiní.

Kníže. Kdo vyvolal tu rvačku? Kdo to byl?

Benvolio. Já, vzácný pane, mohu dosvědčit,

jak došlo k hádce, proč se začli bít.
Zde leží, od Romea usmrcen,
kdo zabil prve tvého synovce.

Kapuletová. Tybalt! Můj Tybalt, mého bratra syn!

Ach, muži! Kníže! Ten krvavý čin
chce spravedlnost! Trestej viníka,
naši krev pomsti krví Monteka!

Můj Tybalt, Tybalt!

Kníže. Mluv, Benvolio, chraň se říci lež.

Benvolio. To Tybalt začal tu krvavou řež.

Sám Romeo mu vlídně domlouval,
že přece není proč se přít, váš hněv

mu připomínal, mírně, laskavě,
pln dobré vůle, div že neklekal,
ale to nepohnulo Tybaltem,
byl jako hluchý, zuřivě se vrh
s taseným kordem na Merkucia.
Ten stejně zbrkle se mu postaví,
a jako voják chladně odráží
smrtnou ránu, aby vzápětí
ji odved Tybaltovi, ten zas jemu –
a Romeo se může ukřičet,
„Přátelé, dost už!“ , vpadne mezi ně,
srazí jim zbraně, aby překazil
nešťastný souboj. Jemu pod rukou
zákeřný Tybalt snadno zasáhl
chrabrého Merkucia, ztratil se.
Když brzy nato se zas ukázal,
Romeo tasil, už se neovlád,
vrhli se na sebe, a dřív než já
moh tomu zabránit, byl Tybalt mrtev.
Potom se Romeo dal na útěk.
Ať zemřu, když jsem křivé slovo řekl.

Kapuletová. Nemluví pravdu, příbuzenský cit
ho k tomu nutí, chce nás očernit.

Bylo jich na něj dvacet, aspoň dvacet,
nemoh se bránit, musel vykrváčet.
Buď spravedlivý, kníže, musíš být,
Romeo zabil, Romeo nesmí žít!

Kníže. Romeo jeho, Merkucia Tybalt.

Kdo nese vinu, koho máme stíhat?

Montek. Romea ne, byl Merkuciův druh.

Potrestal vraha, tím vyrovnal dluh,
který měl zákon.

Kníže. Týmiž zákony

je za to vypovězen z Verony.

I mě teď stihla vaše nenávisť,
svou krví už si před ní nejsem jist.

Ten zločin nesmí zůstat bez odplaty,
ať všichni hořce litují mé ztráty.

Je škoda slz a omlouvavých řečí,
budu k nim hluchý, nic mě neobměkčí.

Když Romeo hned nezmizí, ať ví,
že vy mu budete stát nad rakví.

To tělo pryč, a dbejte našich slov:
kdo šetří zločin, chrání zločinnost.

Všichni odejdou.

III. 2.
Kapuletova zahrada.
Vejde Julie.

Julie. Ohnivé hřebci, leťte k západu,
uneste slunce, nebo přijde noc
a rychlým soumrakem vás pobídne,
že poběžíte jako splašení!
Přijď, noci, rozhod' po zemi tvůj stín,
umlč a uspi svět, ať Romeo
se ke mně vkrade nikým nespátn.
V světle své krásy slouží milenci
tichou mši lásky. Nevnímají tmu,
jsou beztak slepí. Pojď, a nestyd' se,
ty skromná paní černě oděná,
nauč mě prohrát ve vítězné hře,
do které vstoupí dvojí nevinnost:
hoří mi tváře, přijď a zahal je,
a zbav mě strachu, ať bázlivý cit
nic nečistého v lásce nevidí.
Pojď, Romeo, pojď, měsíčku té noci,
na jejích křídlech budeš bělejší,
než na havraních zádech padlý sníh.
Přijď, milá noci, černovlásko, přijď,
Romea přived'. Po smrti je tvůj,
na drobné hvězdy si ho rozkrájej,
a on ti nebesa tak ozdobí,
že celý svět si zamiluje noc
a pyšné slunce už nebude ctít.
Tak si má láska zakoupila dům
a nebydlí v něm. Nemá ze mne nic,
kdo si mě koupil. Zastavil se čas,
je mi jak dětem tu noc před svátky,
kdy se už třesou na své nové šaty
a nesmí na ně sáhnout. – Chůva jde!
Nese mi zprávy. Kdyby nevímkdo
teď řekl „Romeo“ – je zlatoústý.

Vejde Chůva, nese ranec.

Tak co je, chůvo? Neseš provazy?
Ty od Romea?

Chůva (*složí ranec*). Ano, ano, ty.

Julie. Můj Bože! Co je? Nenaříkej zas.

Chůva. Je mrtev, mrtev, Kriste na nebi!

Ach slečno, slečno, to nám scházelo!

Co my si počnem? Mrtvý, zabitý!

Julie. Ne, nedopouštěj Bůh!

Chůva. Váš Romeo,

Bůh za nic nemůže, ten Romeo!

Jestli to někoho kdy napadlo?

Julie. Jsi kat, že napínáš mě na skřípec?

Jen v pekle mohou člověka tak týrat.

Romeo že je mrtvý? Řekni „je“,

a pouhé slůvko „je“ mi dokáže

ublížit víc, než jedovatý had.

Je se mnou konec, jestli řekneš „je“.

Tak odpověz, *je* mrtvý nebo ne?

Na vlásku slova visím, řekni „je“,

a mě to krátké slovo zabije.

Chůva. Jdu zrovna od něj, viděla jsem ho,

ta rána v prsou! – Pane na nebi!

Mrtvola, zohavená mrtvola.

Bledý jak plátno, všude samá krev,

té krve! Až jsem se tam skácela.

Julie. Mně pukne srdce, jsem hotový žebrák!

Zatlač mi oči, zatměl se mi svět!

Můj bídný prach ať obrátí se v prach

a s Romeem se tísní na marách!

Chůva. Ach Tybalt, ten si na mě potrpěl!

Takový slušný pán a poctivec!

Že si mě pámbu nevzal místo něj!

Julie. Nadvakrát tedy uhodil ten blesk?

Tybalt je mrtvý, Romeo je zabit?

Bratranec, manžel – kdo byl pro mě víc?

Anděli smrti, vytrub soudný den!

Kdo zůstal živ, když odešli ti dva?

Chůva. Romeo žije, zabil Tybalta.

Za to, že zabil Tybalta, je vyhnán.

Julie. Ne! Romeo že zabil Tybalta?

Chůva. Zabil ho, zabil, zabil, nešťastník!

Julie. Ty hadí srdce pod líbeznou tváří!

Měl někdy netvor tak spanilé doupě?

Andělský ďáble! Krásný katane!

Nevinný dravče! Krutý beránku!

Ty černá duše s božskou podobou!

Jsi pravý opak toho, čím se zdáš,

hanebný světče, ctnostný vyvrheli!

To příroda se zapomněla s peklem,

že ducha satanova oblékla

smrtným rájem nejsladšího těla.
Tak skvostnou vazbu na takový škvár!
Ach, že se podvod může usadit
v honosném paláci!

Chůva. Já vím, co vím,
na mužského se nedá spolehnout.
Samý lhář, ničema a pokrytec.
Kde je ten můj? (*Petrovi*) Pojď, ukaž, dej mi loknout!
Já uschnu žalem, ach, ten Romeo,
ten lump!

Julie. Tak nemluv, nepomlouvej ho!
Nepřišel na svět, aby z něj byl lump.
Hanba se stydí na něj pohlédnout.
Vždyť v jeho očích jako v zrcadle
se mohou shlížet nevinnost a čest.
A já jsem byla na něho jak saň!

Chůva. No, však vám taky zabil bratrance.

Julie. Je to můj manžel! Můj ubohý pane,
kdo se tě zastane, když vlastní žena
ti spílá tři hodiny po svatbě?
Neměls mi, lotře, zabít bratrance.
Pak lotr bratranec by zabil tebe!
Proč vlastně pláču? Nejsm bláhová?
Bolest mi žene slzy do očí
a nabízí je přitom radosti.
Můj manžel žije, Tybalt ho moh zabít,
nezemřít Tybalt, nežil by můj muž.
Mám tedy útěchu, proč nařikám?
Padlo tu slovo hroznější než smrt,
nejde mi z hlavy, bodlo mě jak nůž,
a tak se vtisklo do mé paměti,
jak černý zločin v duše hříšníků:
za to, že zabil, je Romeo – vyhnán.
To slovo „vyhnán“ rázem zabilo
na tisíc Tybaltů. Vždyť jeho smrt
byla dost hrozná sama o sobě:
nebo – když chodí v houfu hořký žal
a v patách za ním spěchá jiná strast –
proč nepokračovala: nejen Tybalt,
i otec, matka už jsou po smrti,
s tím bych se ještě mohla vyrovnat.
Ale když řekla „Romeo je vyhnán“,
pak otec, matka, Tybalt, Romeo, Julie,
všichni jsou mrtví, všechny zabilo
to jedno slovo. Romeo je *vyhnán*!
Co trýzně, smrti s sebou přineslo

to jedno slovo – pro to není slov!

A kde jsou naši, chůvo, kde teď jsou?

Chůva. Jsou u Tybalta, ti si popláčou!

Chcete k nim? Pojděte, zavedu vás tam.

Julie. Než jejich slzy oschnou, moje vlastní

opláčou Romea: jde do vyhnanství.

Odnes ten žebřík, kdopak jako já,

k ničemu není, ztratil Romea.

Marně ho dělal, zbytečně jsem vdaná.

Tak zemřu jako ovdovělá panna.

Pojď, chůvo. Já se musím přichystat.

Smrt místo něho bude se mnou spát.

Chůva. Jen běžte domů: najdu Romea,

vím, kde ho hledat, tak se netrapte.

V noci ho tady máte živého,

schoval ho páter Lorenzo, vím o něm.

Julie. Ten prstýnek je pro něj. Najdi ho!

At' jistě přijde, že mu chci dát sbohem.

Julie odchází do domu a Chůva odejde bránou v zahradě.

III. 3.

V cele bratra Lorenza.

[Přichází Lorenzo.]

Lorenzo. Romeo, pojd' sem, pojd', ty bázlivče.

Soužení se ti věší na paty

a pohroma se za tebe chce provdat.

[Romeo vyjde z vnitřních dveří.]

Romeo. Máš zprávy, otče? Byl jsem odsouzen?

Mluv, jaká trýzeň, kterou ještě neznám,

má na mě spadeno?

Lorenzo. V té společnosti,

jsi už, můj drahý synu, jako doma.

Všecko se dovíš, znám vladařův soud.

Romeo. Oč mírnější je než ten poslední?

Lorenzo. Vladařův rozsudek je mírnější,
nepůjdeš na smrt, půjdeš do vyhnanství.

Romeo. Smiluj se, otče, řekni rovnou „smrt“.

Jsem vypovězen? Ani sama smrt

není tak hrozná, ne, vyhnanství ne!

Lorenzo. Vladař tě vypovídá z Verony

a svět je velký, tak se uklidni.

Romeo. Svět končí veronskými hradbami,

dál už je peklo, dál je očistec.

Když zmizím odtud, zmizím ze světa,

a zmizet ze světa je smrt: být vyhnán

je potom smrt jen chybně nazvaná.

Stínáš mi hlavu zlatou sekyrou
a nad mou popravou se usmíváš.

Lorenzo. Přestaň se rouhat! Měl bys děkovat!

Za to, cos proved, zákon dává smrt.

Laskavý vladař zákon obešel
a změnil ortel ze soucitu k tobě.

Tak vzácná milost, ty ji nevidíš.

Romeo. Muka, ne milost: vždyť nebe je tam,

kde žije Julie. A každý pes

a kočka, myš, i nejbídnější červ

tu žije v nebi, má ji na očích.

Jen Romeo ne. Přelétavé mouchy

nejsou tak bity jako Romeo,

jsou svobodnější, smějí usednout

na bílý zážrak Juliiny ruky,

smějí se dotknout těch medových rtů,

které se rdějí, jakby měly za hřích,

že samy sebe tisknou v polibku.

Romeo nesmí, Romeo je vyhnán!

Mouchy jsou v ráji, mě z něj vyhnali.

Mě neoklameš, vyhnanství je smrt.

Tos mi moh rovnou podat ostrý nůž,

jed nebo jiný rychlý způsob smrti,

jen vyhnanství ne – já že budu *vyhnán*?

To slovo sípou vyvrženci v pekle,

plní je hrůzou. Máš vůbec to srdce,

jsi boží sluha, svatý zpovědník,

odpouštíš hříchy, jsi mým přítelem,

nenič mě, vid', že nejsem vyhnáný?

Lorenzo. Ty mladý blázne, pusť mě ke slovu.

Romeo. A první slovo bude vyhnanství.

Lorenzo. Já ti dám proti němu mocnou zbraň,

chléb hořkých útrap, filosofii,

třeba jsi vyhnán, tou se utěšíš.

Romeo. Zas „vyhnán“? Jdi mi s filosofií!

Když nedovede stvořit Julii,

změnit můj ortel, přenést Veronu,

pak o ní nemluv, není k ničemu.

Lorenzo. Ach, jak to vidím, blázni neslyší!

Romeo. A jaký div, když moudří nevidí?

Lorenzo. Pojd'me si o tom vážně promluvit.

Romeo. Nemluv mi o tom, co sám necítíš.

Měj moje léta, měj rád Julii,

hodinu ženat zabij Tybalta,

bud' poblázněný jako já a vyhnán,

pak můžeš mluvit, zoufat si jak já.

Tu je má míra, kopejte mi hrob.

Vrhne se na zem. Je slyšet klepání na dveře.

Lorenzo. Vstaň. Někdo klepá. Jdi se schovat, vstaň.

Romeo. Ne. Spíš se tu z mých vzdechů utvoří
tak hustá mlha, že mě nenajdou.

Klepání.

Lorenzo. Slyšíš to? Kdo je? Romeo, tak vstaň!

Nebo tě zatknou. Zvedni se. (*Obrací se ke dveřím*) Už jdu!
(*Romeovi*) Schovej se vedle.

Jde ke dveřím.

Hned, hned! Bože můj,
nedělej hlouposti! Už jdu, už jdu!

Znovu klepání.

Takové rány! Co chcete? Kdo jste?

Chůva (*zvenku*). Pusťte mě dovnitř, něco pro vás mám.

Jdu od své paní Julie.

Lorenzo (*pouští Chůvu*). Pojď dál!

Chůva. Důstojný otče, kde je mladý pán?

Ach důstojnosti, kde je Romeo?

Lorenzo. Opil se svými slzami, tam leží.

Chůva. Jako má paní, zrovna, zrovna tak
jako má paní! Toho zármutku!

Jsou na tom stejně. Tak tam leží ona,
naříká, pláče, pláče, naříká.

(*Romeovi*) Nahoru, vstaňte, nebo nejste muž!

No, seberte se, už jen kvůli ní.

Proč byste nabíral tak zhluboka?

Romeo. Chůvo!

Chůva. Ach pane, pane! Smrtí končí všechno.

Romeo (*se zvedá*). Přicházíš od Julie? Co je s ní?

Neříká o mně, že jsem starý vrah,

když naše sotva narozené štěstí

jsem krví, jí tak blízkou, poskvřnil?

Kde je? A jak se má? Co říká

má žena tomu, že mě vyženou?

Chůva. Nic, pane, nic. Ach, ta je samý pláč!

Chvilinku leží, pak zas vyskočí,

hned volá Tybalte! hned Romeo!

a pak zas padne.

Romeo. Jako by mé jméno

ji, vystřeleno z pušky, zabilo,

když proklínaná ruka toho jména

jí zavraždila bratrance. Ach, otče,

kde v tomhle těle vězí moje jméno?

Pověz, a já ten pelech vyplením!

Tasí dýku, ale Lorenzo ho zadrží.

Lorenzo. Zoufalče, vzpamatuj se! To jsi muž?

Tvé tělo se tím vychloubá, že jsi,
a pláčeš jako ženská. Vyvádíš
jak zdivočelé, nerozumné zvíře.
V skrytu jsi žena, podle zdání muž,
nebo jak zrůda nosíš dvojí tvář!
Teď teprve žasnu. Jsi to ty? Ví Bůh,
myslel jsem, že máš lepší povahu.
Nestačí Tybalt? Chceš se zabít sám?
Chceš tím, že sebe k smrti nesnášíš,
zabít svou paní, která tebou dýchá?
Proč proklínáš svou krev a zem a nebe?
V tobě se potkávají všechny tři –
a ty by ses chtěl s nimi rozejít?
Svůj půvab, lásku, rozum hanobíš.
Všeho máš hojnost jako zbohatlík,
a s ničím nenakládáš jak bys měl,
aby to bylo k tvé chvále a cti.
Tvá ušlechtilost je poddajný vosk,
když se jí nedostává mužnosti.
Tvá věrná láska holou nevěrou,
když dané sliby sám teď nadržíš.
Jak zvrhlý je tvůj rozum! Znetvořil
to, co měl zdobit: tvou lásku, tvou tvář.
Jako prach v rohu lajdáckého střelce
vznítil se tvou nevědomostí:
čím ses měl bránit, tím jsi roztrhán.
Vzchop se! Vždyť Julii máš naživu,
tu, kvůli které jsi div nezemřel.
To štěstí: Tybalt si přál tvoji smrt,
a tys ho zabil. Jen si pomysli,
i přísný zákon je ti nakloněn,
trestá tě místo smrti vyhnanstvím.
Celý roj blaha k tobě usedá,
štěstí už neví, čím tě zahrnout,
ale ty jako nedůtklivá panna
jen ohrnuješ nos. Buď rozumný,
s takovými to dobře nekončí. –
Jdi za svou paní, ať dodržíš slib,
vydej se ihned k ní a potěš ji.
Rozluč se dřív, než rozestaví stráž,
pak by ses do Mantovy nedostal.
Tam budeš, dokud nedovolí čas
urovnat spory, ohlásit váš sňatek.
Až vyprosíme milost pro tebe,
pak se nám vrátíš o to šťastnější,

oč zkroušenější od nás odcházíš.
Jdi napřed, chůvo, pozdravuj svou paní.
Ať všecky pošle co nejdříve spat,
jsou beztoho už utrmácení.
Romeo je na cestě.

Chůva. Já bych vás poslouchala celou noc.
Co se tak lidem vejde do hlavy! –
Řeknu jí, pane, že jste na cestě.

Romeo. Ať myslí na to, jak mi vynadá.

Chůva. Tadyhle máte od ní prstýnek.

Už je dost pozdě, nezdržte se moc.

Podá Romeovi prsten a odejde.

Romeo. Teď je mi jako bych zas pookřál.

Lorenzo. Pospěš si. Dobrou noc. A pamatuj,

bud' zmizíš dřív, než rozestaví stráž,

a nebo za svítání přestrojen.

Usad' se v Mantově. Čas od času

ti pošlu zprávy po tvém sluhovi,

když tady něco šťastně přihraje.

Podej mi ruku. Sbohem. Dobrou noc.

Romeo. Kdyby mě radost nevolala k ní,
bylo by delší naše loučení.

Sbohem.

[Odejdou.]

III. 4.

Pokoj v Kapuletově domě.

*Vejdou **Kapulet** a **paní Kapuletová** s **Parisem**.*

Kapulet. Jsme z toho, hrabě, ještě celí pryč,
nebyl čas pohovořit s Julií.

To víte, milovala Tybalta,

jako já – no, jsme lidé smrtelní.

Dolů už dneska nepřijde, je pozdě.

Nebýt vás, to vám říkám upřímně,

já bych byl šel už před hodinou spat.

Paris. Dům smutku není místo k námluvám.

Vyřid'te, madam, pozdrav slečně dceři.

Kapuletová. Ráda, hned ráno si s ní promluvíím.

Teď bude pohroužená v zármutku.

Kapulet. Mohu vás, hrabě, směle ujistit
láskou své dcery. Myslím, že mé přání

jí bude svaté. Ne, jsem si tím jist.

Stav se teď u ní, ženo, vyřid' jí,

že ji náš drahý Paris miluje.

Řekni že – posloucháš mě? – ve středu –

Co máme dneska za den?

Paris. Pondělí.

Kapulet. Pondělí, aha! Středa, to je brzo,
nechme to na čtvrtek. Tak ve čtvrtek
bude mít svatbu tady s hrabětem.
Stihneme všecko? Hodí se vám to?
Stačí pár přátel, žádný velký hluk.
Uznejte sám, ta Tybaltova smrt –
hned by se řeklo: ten má příbuzné,
vesele hýří chvíli po pohřbu.
Půl tuctu přátel, to bude až dost.
A co ten čtvrtek, vyhovuje vám?

Paris. Kdyby čtvrtek byl zítra, byl bych rád.

Kapulet. Jsme domluveni, můžeme jít spat.
Ty, ženo, zajdi ještě k Julii,
příprav ji trochu na tu událost.
Jděte spat, hrabě. (*Volá na Sluhu*) Světlo v ložnici!
Ach, na mou duši! Je pozdě, tak pozdě,
že je už skoro brzy. Dobrou noc.
Odejdou.

III. 5.

Juliina ložnice s balkónem. Provozový žebřík je spuštěn s balkónu do zahrady.

[*Vejdou Julie a Romeo.*]

Julie. Kam chvátáš? Do rána je daleko.

To nebyl skřivan, kdo tě polekal,
to zpíval slavík, věř mi, každou noc
je ho tu slyšet z granátovníku.
Miláčku, to byl slavík, opravdu.

Romeo. Ne, byl to skřivan, posel svítání.

Jenom se podívej tam na východ,
jak závistivě blednou oblaka.
Uhasly hvězdy a den po špičkách
už stoupá mlhou na vrcholky hor.
Když nemám zemřít, musím odejít.

Julie. Ne, tamto světlo není svítání.

To slunce vydechnulo meteor,
aby ti svítil cestou do Mantovy.
Tak ještě zůstaň. Proč bys ospíchal?

Romeo. Ať mě tu najdou, ať mě popraví.

Když si to přeješ, já se podrobím.
Řeknu: to světlo není svítání,
ale jen matný dolesk měsíce.
Nebyl to skřivan, který zabušil
o klenbu nebe v dálce nad námi.
Chci s tebou zůstat, nechce se mi jít:

přijď, milá smrti! Můžeš si mě vzít. –
Povídej něco. Ještě není den.

Julie. Už je, už je, jdi, nezdržuj se, běž!

To zpívá skřivan, a jak falešně,
skřípe to, vrže, rve to za vlasy.
Prý byli stvořeni jen pro radost,
tenhle byl stvořen, aby mi ji vzal.
Oči si vyměnil prý s ropuchou,
měli si spolu vyměnit i hlas,
když vlídnou noc tím hlasem překřičí
a vyhání tě z mého náručí!

Jdi, svítá, svítá, máš nejvyšší čas.

Romeo. To světu svítá a stmívá se v nás.

Vejde rychle Chůva.

Chůva. Paní!

Julie. Co je, chůvo?

Chůva. Jde vaše matka, je na cestě k vám.

Dejte si pozor, rozednívá se.

Odejde.

Julie. Tak odejdi, ať může vstoupit den.

Romeo. Jenom tě políbím a sbohem jdu.

Sestupuje po provazovém žebříku.

Julie. Můj muži, příteli, můj miláčku!

Ať denně každou hodinu mám zprávu,
stejně tu půjdou minuty jak týdny:
ach, podle toho budu hezky v letech,
než zase potkám svého Romea!

Romeo (zdola). Nedám si ujít žádnou příležitost,

abych ti poslal svoje pozdravy.

Julie. Jestlipak my se někdy shledáme?

Romeo. Jistě. A o tom, co teď zkusíme,
si jednou budem rádi vyprávět.

Julie. Mě napadají tak zlé myšlenky!

Jak jsi tam dole, připadá mi to,
že mrtvého tě vidím na dně hrobu.
Mám před očima mlhu, nebo jsi
tak bledý?

Romeo. Věř mi, vidím to, co ty:

žíznivé hoře pije naši krev.

Sbohem, sbohem!

Odejde.

Julie. Ach štěstí, štěstí! Prý jsi nestálé.

Když je to pravda, co uděláš s ním,
s tím vzorem věrnosti? Buď nestálé,
tak se ho aspoň brzy nabažíš
a vrátíš mi ho.

Kapuletová (*za dveřmi*). Julie, jsi vzhůru?

Julie. Kdo mě to volá? To byl matčin hlas.

Už vstala nebo nešla ještě spat?

Co ji teď asi ke mně přivádí?

Vejde paní Kapuletová, vidí Julii v slzách.

Kapuletová. No, jak jsi na tom, Julie?

Julie. Dost špatně.

Kapuletová. Věčně chceš oplakávat bratrance?

Z hrobu ho nevyplavíš slzami,

a kdybys mohla, už ho nevzkřísíš.

Mírný žal prozrazuje mnoho lásky,

nemírná bolest málo rozumu.

Julie. Jak se mám smířit s tak citelnou ztrátou?

Kapuletová. Tak ty to cítíš, ale ne už ten,

pro koho pláčeš.

Julie. Právě, že to cítím,

nic mi už pro něj nezbývá než pláč.

Kapuletová. Víím, co tě trápí víc, než jeho smrt,

že jeho vrah, ten padouch, zůstal živ.

Julie. Kdo, jaký padouch?

Kapuletová. Romeo, kdo jiný.

Julie (*sobě*). Spíš kdekdo jiný je padouch než on.

(*Paní Kapuletové*) Bůh mu to odpusť! Já mu odpouštím.

I když mě nikdo netrápí jak on.

Kapuletová. To proto, že je naživu, ten vrah.

Julie. Protože žije z dosahu mých rukou:

já sama kdybych se mu mohla mstít!

Kapuletová. Neměj strach, bude toho litovat.

Neplač. Mám svoje lidi v Mantově –

a tam ten vykázaný zběh má žít –

uctí ho tak nezvyklým nápojem,

že se co nejdřív shledá s Tybaltem.

A potom, doufám, sama najdeš klid.

Julie. Opravdu, nikdy nebudu mít klid,

pokud je naživu on, Romeo –

to se dřív kvůli němu utrápím!

Jestli vy, matko, víte o někom,

já bych mu sama namíchala jed,

že, jak ho Romeo jen okusí,

pokojně usne. Je to zoufalé,

nemít ho tady, když ho jmenuju,

abych se na něm s láskou pomstila

za to, že zabil mého bratrance!

Kapuletová. Mysli jak na to, najdu někoho.

Ale mám zprávu, tou se potěšíš.

Julie. Nic jiného tak nepotřebuju.

Co je to, paní matko, prosím vás?

Kapuletová. Máš otce, dítě, ten se umí starat!

Aby tě vytrh z tvého zármutku,
dojednal pro tebe tak šťastný den,
že jsme se toho nikdo nenadál.

Julie. Přijde mi zrovna vhod. A jaký den?

Kapuletová. Ve čtvrtek brzy ráno, milé dítě,

ten šlechtný a urozený pán,
pan hrabě Paris, u svatého Petra
tě, dá-li Pánbůh, pojme za ženu.

Julie. Svatého Petra s jeho kostelem

si беру za svědka, že nepojme!
Divím se tomu spěchu, mám se vdát
a ženich se mě ani nezeptal.

Vyříd'te, prosím, mému panu otci,
že já se ještě nechci vdát. A když,
dřív za Romea, třeba by to byl vrah,
než za Parise, to vám přísahám!

[*Přichází Kapulet a Chůva.*]

Kapuletová. Tady je otec, řekni si mu to,

a budeš vidět, co ti odpoví.

Kapulet. Když slunce zapadá, mží drobná rosa.

A při odchodu mého synovce
se strhne liják.

Zas přeprchává? Zas ten gejzír slz?
Věčně ty přeháňky? Tak slabounká
chceš napodobit bárku, moře, vítr!
Oči jsou moře, kterým vládne příliv
a odliv slzí. Tělo, to je bárka
zmítaná proudem, tvé vzdechy jsou vichry,
které by – rozdmýchané slzami –
určitě zvrhly, když se neztiší,
ubohé vratké tělo. – Tak co, ženo?
Už jsi jí řekla, jak jsme rozhodli?

Kapuletová. Prý nechá děkovat a nechce ho.

At' si ji, nevděčníci, vezme hrob.

Kapulet. Jen ne tak rychle, ženo! Cože, co?

Ona ho nechce? Neděkuje nám?
Nejásá nad tím, není na to pyšná,
když my jí, nezdárnici, vyhlédnem
tak váženého pána za muže?

Julie. Jsem za to vděčná, ale nemohu

být pyšná na to, co si protivím.
Jen vděčná za to, že chcete mé dobro.

Kapulet. Kam na to chodíš? Co to mělo být?

Je „pyšná“, „vděčná“, „nechá děkovat“
a „není pyšná“ – víš co, milánku?
Nech si své díky a nech pýchu pýchou
a hleď být v pořádku, až ve čtvrtek
s Parisem pocupitáš k oltáři,
abych tě nemusel hnát násilím.

Ty jedna kňouro, poběhlice, ty –

Kapuletová. Ale fuj, to ne! Nejste při smyslech.

Julie. Prosím vás na kolenou, tatínku,
nechte mě mluvit, mějte strpení!

Kapulet. Táhni, ty drzý, nezvedený spratku!

Vyber si, buď se tenhle čtvrtek vdáš
a nebo mi už nechod' na oči:
nic nechci slyšet, neodmlouvej, mlč.
Svědí mě dlaně. Tak jsme reptali,
že nám Bůh poslal jen to jedno dítě,
zatím je toho jednoho až až!
Trest boží je to, čert aby ji vzal,
takovou děvku!

Chůva. Bůh ji opatruj!

Ach, pane, pane, že vám není hanba.

Kapulet. A proč, ty moudrá hlavo? Nežvaň, mlč.

Tlachat si můžeš někde na rohu.

Chůva. No, snad není tak zle.

Kapulet. Jdi, povídám.

Chůva. Nesmím se ozvat?

Kapulet. Mlč, ty hubatá!

Na babím sněmu se hlas o slovo.

My nejsme zvědaví.

Kapuletová. Jste prchlivý.

Kapulet. Mě trefí šlak! Dnem nocí, kudy chodím,

doma i venku, mezi přáteli,
vstáváje lehaje si pořád myslím:
dobře ji provdat – jen to dojednám,
najdu jí muže z knížecího rodu,
má pěkné statky, vystupování,
pocitivec je to od hlavy až k patě,
ideál muže, mladý, urostlý –
ta husa mi tu začne trucovat,
vrní jak loutka – štěstí na dosah
a řekne „Nechci, nemiluju ho,
jsem ještě mladá, prosím, odpusťte“.
Když ne, tak dobrá, já ti odpouštím:
ven z mého domu, jdi se pást kam chceš.
Teď nežertuju, rozmysli si to.

Čtvrtek je blízko. Rozum do hrsti:
jestli jsi moje, dám tě hraběti,
když nejsi, žebrej, zemři na ulici,
třeba se oběs, nebudu tě znát,
se vším, co mám, se můžeš rozloučit.
A teď si vyber. Víc ti neřeknu.

Odejde.

Julie. Už nikdo v nebi, žádná útrpnost
nevidí na dno mého zármutku?
Aspoň vy, maminko, se ustrňte,
a měsíc, týden počkejte s tou svatbou.
Nebo mi strojte mé svatební lože
v ponuré hrobce vedle Tybalta.

Kapuletová. Už s tebou ani slovo neztratím.
Máš svoji hlavu, dělej si co chceš.

Odejde.

Julie. Ach Bože! – Chůvo, co si počneme?
Můj manžel žije, má věrnost je v nebi.
Jak může nebe rozvázat můj slib?
Leda by přišel do nebe můj muž
a vrátil mi ho. Pomož, porad' mi.
Ach, jak jen může nebe nastrojít
takový úklad na mne bezbrannou!
Co říkáš? Nemáš mě čím potěšit?

Chůva. Tak podívejte. Romeo je pryč.
A za nic na světě si netroufne
vrátit se zpátky, přihlásit se k vám.
Nebo by musel jen tak pokradmu.
Když si to člověk zdravě uváží,
být vámi, vzala bych si hraběte.
Vždyť je to roztomilý pán!
Kampak se na něj hrabe Romeo!
Orel snad nemá tak jiskrné oko
jako pan Paris. Bůh mě netrestej,
mně se zdá pro vás tahle partie
být výhodnější. Váš dřívější muž
je vlastně mrtvý – jako kdyby nežil,
když si ho vůbec neužijete.

Julie. Tohle ti přece nešlo od srdce?

Chůva. Když ne, ať visím.

Julie. Amen!

Chůva. Cože, co?

Julie. Ty umíš člověka tak potěšit.
Běž, vyřid' matce, že jsem odešla.
Byla jsem prve hrubá na otce,
půjdu se k Lorenzovi zpovídat.

Chůva. Děláte dobře, to vám schvaluju.

Odejde.

Julie. Ty dávná kletbo! Zlořečený d'áble!

Co je teď větší hřích: když navádí,
abych se zřekla dané přísahy,
nebo když haní mého manžela,
kterého vynášela do nebe?

Jdi, sbohem[,] chůvo, už tě nechci znát.
Když Lorenzo mi nedá naději,
já sama mám dost síly odejít.

Odejde.

IV. 1.

V cele bratra Lorenza.

Vejde bratr Lorenzo v rozhovoru s Parisem.

Lorenzo. Není to brzy, pane, ve čtvrtek?

Paris. Tak si to přeje můj tchán Kapulet.

A já bych nerad mírnil jeho spěch.

Lorenzo. Sám říkáte, že slečny jste se neptal:
to není správné, to nevidím rád.

Paris. Má ještě plnou hlavu Tybalta,
proto jsem o lásce moc nemluvil.

Láska se neusmívá v domě slz.

Otec se, pane, o ni začal bát,
že tolik poddává se zármutku,
a moudře chce náš sňatek uspišit,
aby už zastavil ten příval slz.

Když je tak sama, je jí do pláče,
proto snad bude lepší, když se vdá.

Teď víte, proč tu je ten spěch.

Lorenzo (*sobě*). Žel Bohu,

vím také, proč je potřeba jej mírnit. –

Vidíte, pane, slečna přichází.

Vejde Julie.

Paris. Měl jsem vás potkat, má paní, jsem rád!

Julie. Ještě tou paní nejsem, kdoví, snad.

Paris. Snad? Ale jistě, lásko, ve čtvrtek.

Julie. Co má být, bude.

Lorenzo. To je moudrá řeč.

Paris. Jdete se tady k otci zpovídat?

Julie. Když odpovím, pak zpovídám se vám.

Paris. Vyznejte se mu ze své lásky ke mně.

Julie. Vám se chci vyznat ze své lásky k němu.

Paris. Tím spíš mu vyznáte svou lásku ke mně.

Julie. Když ano, řeknu to vám za zády,
a tak to přece bude cennější.

Paris. Máš, ubožátko, tvář pobledlou od slz.

Julie. Slzám to nedalo moc námahy.

Dřív než si začly[,] byla na tom bledě.

Paris. Víc než ty slzy jí křivdí tvá řeč.

Julie. Neříkám, pane, žádné pomluvy.

Řekla jsem pravdu a své tváři v tvář.

Paris. Tvá patří mně a tys ji pomluvila.

Julie. Snad proto, že to nebyla má vlastní.

(Bratru Lorenzovi) Důstojný otče, máte pro mne čas?
nebo mám přijít o večerní mši?

Lorenzo. Teď, zbožná dcero, mám pro tebe čas.

(Parisovi) Vy, pane, budete tak laskavý –

Paris. Nechci vám rušit pobožnost, chraň Bůh!

Julie, zatím sbohem. Ve čtvrtek
si pro vás přijdu. Smím vás políbit?

Políbí ji a odejde.

Julie. Jdi, zavři dveře! A plač nade mnou.

Mně není rady ani pomoci.

Lorenzo. Víím, co tě potkalo. Ach Julie,

mě to div nepřipraví o rozum:
máš prý si ve čtvrtek vzít hraběte,
a ničím se to nedá oddálit.

Julie. Nevykládej mi, otče, že to víš,
dřív pověz, jak tomu mám předejít.

Když nepomůžeš ty svou moudrostí,
pak aspoň moudře schval můj úmysl
a tenhle nůž mi z toho pomůže.

Bůh spojil Romeovo srdce s mým,
ty naše ruce. Dřív, než zpečetí
má ruka platnost jiné úmluvy,
nebo mé srdce jako odpadlík
se upne jinam, zastaví je smrt.

Máš přece za ta léta zkušenost,
porad' mi nějak nebo uvidíš,
jak ten spor mezi zoufalstvím a mnou
rozsoudí jednou provždy tento nůž,
když tribunál tvých let a schopností
nemohl najít lepší řešení.

Dej na má slova: zemřu raději,
jestli mi rychle nedáš naději.

Lorenzo. Utiš se, dcero, mám jakýsi nápad,

i když je asi stejně zoufalý
jako to, čemu chceme předejít.

Jestliže spíš, než vzít si hraběte,

jsi pevně odhodlána zabít se,
snad bys pak dokázala podstoupit
něco jak smrt a tím bys unikla
té hanbě, pro kterou jdeš smrti vstříc.
Měj odvalu a já ti poradím.

Julie. Než bych si, otče, vzala Parise,
radši se vrhnu dolů tam s té věže,
potáhnu s hady, dám se k zlodějům.
Dřív dravé zvěři mě hod' na pospas,
nebo mě na noc zavři v márnici,
kde chřestí nahé kostry umrlců,
kde tlejí kosti, lebky bez zubů,
nebo se vloupu do čerstvého hrobu,
schovám se s mrtvým v jeho rubáši.
Už z pouhých představ běží po mně mráz,
a udělám to, nezviklá mě strach,
jen když se jemu nezpronevěřím.

Lorenzo (*odlévá z láhve do malé lahvičky*).

Jdi domů, nenech na sobě nic znát,
dej souhlas k tomu sňatku s Parisem.
Na čtvrtek v noci buď v pokoji sama,
ať ani chuva nespí u tebe.
V té lahvičce je čistý výtažek,
vypij to najednou, až ulehneš:
začne tě mrazit, budeš ospalá,
a brzy potom ti ochabne puls,
nebudeš jevit známky života,
i teplo zmizí, vytratí se dech.
Zvadnou ti růže na rtech, na tvářích,
a zpopelaví. Oči se ti zavřou
jak okna v domě, kterým prošla smrt.
Celé tvé tělo bude bez vlády,
ztuhlé a chladné jako u mrtvých:
v tom zdání, které propůjčí ti smrt,
zůstaneš plných čtyřicet dva hodin
a potom procítneš jak ze spánku.
Až ráno ženich přijde za tebou,
ty budeš mrtvá, neprobudíš se.
Jak bývá zvykem v naší krajině,
v těch nejkrásnějších šatech na márách
tě odnesou do starobylé hrobky,
kde leží celý Kapuletův rod.
Než ty se vzbudíš, já svým dopisem
zasvětim do té věci Romea.
Přispěchá sem a spolu počkáme
na tvoje probuzení. Téže noci

Romeo unese tě do Mantovy.
A tak se vyhneš zpronevěření,
když náhlý ženský vrtoch nebo strach
ti k tomu neodejme odvahu.

Julie. Nemluv mi o strachu a dej mi to!

Lorenzo. Tumaš. Buď silná, Bůh ti pomáhej!

Já pošlu k tvému muži do Mantovy
co nejdřív bratra se svým dopisem.

Julie. Teď mi dej sílu, lásko! Pomoz mi.

Sbohem, otče.

Odejdu.

IV. 2.

Síň v Kapuletově domě.

Vejdou Kapulet s paní Kapuletovou, Chůva a dva sluhové.

Kapulet (*podává jednomu ze sluhů listinu*).

Pozvi jen toho, kdo je v seznamu.

(*Druhému sluhovi*) Ty sežeň dvacet dobrých kuchařů.

Druhý sluha. Špatného bych vám ani nepřived, pane. Já už je vyzkouším, jestli se dovedou oblíznout.

Kapulet. A co ti řekne taková zkouška?

Druhý sluha. Ale pane, co s kuchařem, který se nedovede oblíznout nad tím, co uvařil? Který to neumí, tomu se poděkuju.

Kapulet. Tak jenom běž!

Sluha *odejde.*

My stejně všechno ani nestihnem.

Dcera šla tedy k bratru Lorenzovi?

Chůva. Šla, jak vám říkám.

Kapulet. No, snad ji přivede zas k rozumu.

Ta když si něco vezme do hlavy!

[*Přichází Julie.*]

Chůva. Tady je, po zpovědi, veselá.

Kapulet. Ty nezdárnice! Kde ses toulala?

Julie. Tam, otče, kde se odpykává hřích
neposlušného protivení vám.

Mám nakázáno bratrem Lorenzem

kleknout si před vámi a odprosit:

Kleká si.

snažně vás prosím, odpusťte mi to!

Už se chci ve všem řídit podle vás.

Kapulet. Ať přijde hrabě, vyřid'te mu to!

Hned zítra tohle pouto svážeme.

Julie. Hrabě se potkal se mnou v klášteře.

A já jsem také se vši skromností
mu dala svoji lásku najevo.

Kapulet. No, to si nechám líbit, to jsem rád.

(Jak Julie vstává) Konečně! Přiveďte mi hraběte.

Tak hněte sebou, přiveďte ho sem!

Ví Bůh, ten ušlechtilý zbožný mnich,
k tomu si město může blahopřát.

Julie. Nepůjdeš se mnou, chůvo? Musíme

na zítra vybrat různé drobnosti,
já vůbec nevím, co na sebe vzít.

Kapuletová. Máš času, svatba je až ve čtvrtek.

Kapulet. Svatba je zítra – jen jdi, chůvo, s ní.

Julie a Chůva odejdou.

Kapuletová. My nebudeme se vším hotoví,
je skoro noc.

Kapulet. Mlč, popoženu to,

stačíme všecko, ženo, uvidíš.

Ty zajdi k Julii a pomoz jí.

Jen to nech na mě, dneska nejdu spat.

Tentokrát budu hospodyní já.

Volá na sluhy, jak paní Kapuletová odchází.

Šel někdo pro hraběte? Půjdu sám,

musím ho na ten zítřek připravit.

Tak mi spad zrovna kámen se srdce,

že si ta daremnice dala říct.

Odchází.

IV. 3.

Juliina ložnice s předsíní. Bezprostředně potom.

Chůva je v ložnici, rozkládá Juliiny svatební šaty a ozdoby. Julie přichází z předsíně.

Julie. Tyhle šaty si vezmu, ano, ty.

Prosím tě, chůvo, dneska chci být sama.

Musím si říci hodně modliteb,

aby mě nebe vzalo na milost.

Mám plno hříchů, ty to dobře víš.

[**Paní Kapuletová vchází do předsíně.**]

Kapuletová. Nu, jak jste na tom? Mám vám pomoci?

Julie. Ne, nemusíte. Už jsme vybrali

všecko, co bude zítra potřeba.

Nechte mě o samotě, prosím vás,

uložte dneska chůvu u sebe.

Vy jistě taky nevíte co dřív,

přišlo to všecko náhle.

Kapuletová. Dobrou noc.

A jdi si lehnout, potřebuješ to.

Paní Kapuletová a Chůva odejdou.

Julie. Sbohem! Kdy my se shledáme, ví Bůh.

Je mi tak úzko, běží po mně mráz,
a pomalu mi v žilách stydne krev.
Vždyť bych je mohla ještě zavolat –
Chůvo! – Ne, co by tady dělala?
Je na mně, abych dohrála svou hru.
Tu lahvičku.

Co když to vůbec nezapůsobí?
Musím, chtěj nechtěj, si vzít Parise?
Ne. Tahle dýka tomu zabrání.

Položí svoji dýku na postel.

A co když je to jed a Lorenzo
se chytře pokouší mě otrávit,
aby tím sňatkem nepozbyl své cti,
protože mě už oddal s Romeem?
Bude to jed. Ne, to snad ne, to ne,
choval se vždycky jako svatý muž.
Nesmím si připouštět zlé myšlenky.
Třeba se, až mě dají do hrobky,
probudím dřív, než přijde Romeo
mě vysvobodit? Hrůza pomyslet!
Nezadusím se pak v tom sklepení,
kde tlení mrtvých zamořuje vzduch,
nezalknu se tam dřív, než přijde on?
A jestli to i přežiju, co pak?
Mít před očima jenom smrt a noc,
být sama se vši hrůzou záhrobí –
v té hrobce, útočišti zesnulých,
kam naskládala dlouhá staletí
ostatky našich předků, kde se teď
i mrtvý Tybalt, sotva pohřbený,
už rozkládá a kde prý každou noc
se shromažďují duše zemřelých –
můj dobrý Bože, nemůže se stát,
když procitnu a kolem bude pach
a skřeky deroucí se ze země,
které prý připravují o rozum,
jestli se vzbudím, nezešílím tam,
když budou kolem samé příšery?
Začnu si hrát jak blázen s lebkami,
Tybalta vyrvu z jeho rubáše,
až si pak jako kyjem roztříštím
nějakou kostí svůj zoufalý mozek! –

Kdo je to? Bože, to Tybaltův duch
jde pro Romea, že ho ubodal
k smrti svým kordem – stůj, Tybalte, stůj!
Už jdu, Romeo! Tobě připíjím.

Vypije celý obsah lahvičky, potom sklesne na postel a zatáhne kolem sebe závěs.

IV. 4.

Síň v Kapuletově domě. Časně ráno.

Vejdou paní Kapuletová a Chůva.

Kapuletová. Tady jsou klíče, dones koření.

Chůva. Cukrář chce datle, ptal se po kdoulích.

Vejde spěšně Kapulet.

Kapulet. Tak co je, hněte se! Už podruhé
zazpíval kohout, zvoní na jitřní.
Ty, Angeliko, hlídej pečeni,
a klidně utrácej.

Chůva. Vy kuchyňko!
Jděte si lehnout nebo budete
ráno jak moucha.

Kapulet. No, to mě neznáš! Já už probděl noci,
a pro hloupost, a nebylo mi nic.

Kapuletová. Míval jste časy, myš vám neušla.
Teď máte pokoj, místo vás bdím já.

Paní Kapuletová a Chůva odcházejí.

Kapulet. Ta žárlivost, ta žárlivost!

Vejde několik sluhů, nesou rožně, polena a koše.

Hej, hochu,

načpak to neseš?

První sluha. Kuchařům, pane, ale nevím nač.

Kapulet. Hod' sebou!

Jak První sluha odchází, Kapulet prohlíží polena, která nese jiný.

Chlape, sušší polena!

Zeptej se Petra, poví ti, kde jsou.

Druhý sluha. Polena rozeznám i bez Petra,
na to mám hlavu jak dělanou.

Kapulet. Ty hlavo dubová, ty chytráku!
Hrom do polena! Rozednívá se,
za chvíli je tu hrabě s muzikou,
aspoň to slíbil – počkat, už jsou tu!

Je slyšet hudbu.

Hej chůvo! Ženo! Chůvo! Kde jste kdo?

Vrací se Chůva.

Jdi pro Julii, vzbud' ji, strojte se.

Já si jdu popovídat s Parisem.

Pospěš si, honem, ženich dorazil,

tak sebou hni!
Odejdou.

IV. 5.

Juliina ložnice s předsíní. Bezprostředně potom.

Chůva *vejde z předsíně do ložnice.*

Chůva. Slečno! Tak slečno! Julie! No, ta má spánek!

Děvenko, vstávat! Prospíš soudný den!

Má nevěstinko! Ani nedutá.

Poupátko! Teď si pro halířek spánku
necháte vrtat koleno. To vím!

Však toho dneska s panem Parisem
moc nenaspíte, na to já dám krk.

Požehnej pámbu, takhle zdravě spát!

Když musí vstávat. Slečno, slečno, slečno!

Jen až vás hrabě najde v posteli,
to vyskočíte, myslíte že ne?

Odhrne závěs.

Vzala si šaty! A šla znovu spat!

Tak slečno, bude to? Ach slečno, slečno!

Je mrtvá! Pomoc! Kriste na nebi!

To nepřežiju, to bude má smrt!

Dejte mi loknout! Pane! Haló, paní!

Vejde paní Kapuletová.

Kapuletová. Co se tu děje?

Chůva. Hrůza hrůzoucí!

Kapuletová. Tak co je?

Chůva. Slečna, slečna! Bože můj!

Kapuletová. Julie! Dítě, ty můj živote!

Probud' se, nebo půjdu za tebou!

Pomozte! Pomoc!

Vejde Kapulet.

Kapulet. Ženich je tady, styd' se, Julie.

Chůva. Je mrtvá, mrtvá, pámbu si ji vzal!

Kapuletová. Bůh nám ji vzal, je mrtvá, zemřela!

Kapulet. Ne, chci ji vidět. – Bože! Nedýchá.

Je chladná, ztuhlá, leží bez vlády.

V tom těle není známky života.

Smrt po ní přešla jako jarní mráz

po nějnějším květu na louce.

Kapuletová. Nešťastné dítě!

Chůva. To je dneska den!

Kapulet. Smrt mi ji vzala, abych naříkal,

a teď mě rdousí, abych oněměl.

Bratr Lorenzo a Paris vejdou s muzikanty do předsíně.

Lorenzo. Je panna nevěsta už připravena?

Kapulet (*jde do předsíně, sledován ostatními*).

Je, ale pro jiného ženicha.
Můj synu, zeti! Předešla tě smrt,
spala s tvou ženou. Tam je, tam ji máš,
kvetoucí pannu květu zbavenou.
Smrt je mým zetěm i mým dědicem.
Má moji dceru: až odejdu já,
vezme si všechno, mne i majetek.

Paris. Proč nadešel ten vytoužený den,
když mi teď nastavil tak černou tvář?

Kapuletová. Ten zlořečený, zlý, nešťastný den!

Jestli kdy potkal na své pouti čas
tak strastiplnou těžkou hodinu?
Jediné dítě, milující dítě,
poslední moje radost, útěcha,
a vyrve mi ji nelítostná smrt!

Chůva. Můj Bože! Bože, Bože, Bože můj!

Ach, to je rána, to je neštěstí,
kde bych se toho byla nadála!
Má nevěstinka, moje poupátko,
co taky měla z toho života?
Ach Bože, Bože, Bože můj!

Paris. Oklamán, oloupen, ponížen, sám!

Nestoudná smrti, podvedla jsi mě,
ty sama, krutá, všechno pohltíš:
můj život! Lásku! Mou lásku má smrt!

Kapulet. Zbědován, zneuctěn, ožebračen!

Žalostná chvíle, proč jsi přišla teď
pokazit, zmařit naše veselí?
Ach dítě, moje dítě! Duše má!
Tak ty jsi mrtvá! Mé dítě je mrtvé,
všecky mé naděje jsou pohřbeny!

Lorenzo. Tím planým nářkem nespravíte nic.

Není vám hanba? Až dosud se nebe
dělilo s vámi o tu krásnou dívku.
Teď ji má celou, polepšila si:
váš podíl na ní uchvátila smrt,
nebe svůj podíl vzalo na věčnost.
Vy jste s ní mířili tak vysoko,
tolik jste chtěli, aby povýšila:
teď vám ji povýšila nebesa,
je na výsostech, nechápu váš pláč.
Své dítě milujete zvráceně,
je v dobrých rukou a vy reptáte.
Bohu se líbí jako nevěsta,
někdy je dlouhý život boží msta.

Dost nářku, ozdobte svou rozmarýnou
tu mrtvou krásu. S všemi poctami
ji, jak se sluší, neste do chrámu:
i když jsme náchylní teď k lítosti,
rozum se posmívá té slabosti.

Kapulet. To, čím se chystal k veselce můj dům,
poslouží ke smutečným obřadům:
jásavou hudbu změni na hrany,
svatební hody na pohřební kvas,
namísto ódy zazní rekviem,
věnečky myrty přijdou do rakve,
všecko se promění v svůj pravý opak.

Lorenzo. Jděte už, pane. Přichystejte se.
Vy také, hrabě. Doprovodíte
tu krásnou mrtvou na poslední cestě.
Něčím jste přivolali boží trest.
Dokažte aspoň pokorně ho nést.

Odejdou Kapulet, paní Kapuletová, Paris a Lorenzo.

První muzikant. My můžem schovat píšťaly a jít.

Chůva. Schovejte, schovejte to, mládenci.

Přišli jste nevhod. Bůh nám seslal kříž.

Odejde.

První muzikant. Přišli jsme tedy s křížkem po svatbě.

Do předsíně vejde Petr.

Petr. Ach muzikanti, páni muzikanti, jestli mě chcete zachovat při životě, zahrajte „Srdce mé,
povyskoč!“

První muzikant. Proč zrovna „Srdce mé, povyskoč“?

Petr. Protože mi srdce pláčem usedá. Muzikanti, zahrajte něco srdcervoucího pro potěšení.

První muzikant. Teď? Copak máme to srdce?

Petr. Vy tedy nezahrajete?

První muzikant. Ani notu.

Petr. Tak vám to dám, a notně.

První muzikant. Co nám dáte?

Petr. Peníze ne, dám vám na pamětnou, vy hudlaři!

První muzikant. Za to se vám poděkujeme, vy slouho!

Petr. Aby si vás ten slouha nepodal! Sáhnou vám na krček a hned polezete ke křížku.

První muzikant. My to hrajeme bez křížků.

Druhý muzikant. Nechte ty svoje podávky a ukažte, že máte ducha.

Petr. Ukážu vám, že z vás vytřepu duši.

Druhý muzikant. To není duchaplné.

Petr. Ne? Vezmu na vás vtip nejtěžšího kalibru a uvidíme, kdo s koho. Povězte mi jako muž
muži:

„Když srdce úpí, plné muk,
a žal se vkrádá do duší,
pak sladké hudby stříbrozvuk“ –

proč tam je „stříbrozvuk“? Proč ten „sladké hudby stříbrozvuk“? Co vy na to, pane Struno?

První muzikant. Já? – bych řek, pane, protože stříbro sladce zvoní.

Petr. No! Co říkáte vy, pane Flauto?

[Druhý] muzikant. Podle mne to je stříbrozvuk, protože se nám za to platí stříbrem.

Petr. Taky hezké! A vy, pane Klapko?

Třetí muzikant. Abych pravdu řek, nevím co říct.

Petr. Ó, pardon, vy jste pěvec. Řeknu to za vás. Stojí tam „sladké hudby stříbrozvuk“, protože to za víc nestojí. Takoví mistři, jako jste vy, dostanou zřídka kdy za hraní zlato:

„pak sladké hudby stříbrozvuk
hned smutnou duši utěší.“

Odejde.

První muzikant. Co je to za halamu?

Druhý muzikant. Čert ho vzal, pitomce! Pojd'te dál. Počkáme na pozůstalé a zůstaneme na oběd.

Odejdou.

V. 1.

Ulice s krámy v Mantově.

[Přichází Romeo.]

Romeo. Jestli smím věřit lichotivým snům,

pak jsou už dobré zprávy na cestě:
i smutný pán mých prsou pookřál,
sám sebe nepoznávám, celý den
jsem jako u vytržení. V tom snu
přišla má žena, byl jsem po smrti –
divný sen, mrtvý v něm smí přemýšlet! –
vdechla mi život svými polibky,
že jsem byl jako znovuzrozený.
Co sladkosti je v naplněné lásce,
když tolik blaží její pouhý stín!

Baltazar, Romeův sluha, vejde v jezdeckých šatech.

Baltazar! – Bože, zprávy z Verony!
Mluv, neneseš mi dopis od bratra?
Co moje žena? A otec, je zdrav?
Mluv přece, jak se daří Julii?
Jak se má, pověz, upokojíš mě.

Baltazar. Pak pokoj s vámi, ona se má dobře:

v rodinné hrobce její tělo spí
a její duše žije s anděli.
Viděl jsem, jak ji nesli na hřbitov,
hned jsem vzal koně a rozjel se k vám.
Nesu zlé zprávy, nehněvejte se,
sám jste mi uložil tu povinnost.

Romeo. Tak je to tedy? Hvězdy, neznám vás! –

Jdi, obstaraj mi inkoust, musím psát,
a najmi koně. V noci odjedu.

Baltazar. Jen si to, pane, tolik neberte,
jste bledý jako smrt, strach podívat,
bojím se o vás.

Romeo. Nebud' bláhový.
Viš, co máš dělat, jdi a nech mě být.
Bratr mi žádný dopis neposlal?

Baltazar. Ne, pane.

Romeo. Dobrá. Jdi už, pospěš si.
Sežeň mi koně. Přijdu za tebou.

Baltazar *odejde.*

Dnes v noci, Julie, spím u tebe.
Teď ještě najít prostředek – ach zkázo,
jak pohotově radíš zoufalcům!
Už vím, tu někde žije lékárník,
není to dávno, všiml jsem si ho,
měl vpadlé oči, šaty samý cár,
přebíral bylinky. Byl vyzáblý,
bída z něj udělala kostlivce,
a v jeho nuzném krámku visely
nestvůrné ryby, želví krunýře,
vycpaný ještěř, kolem v policích
ležely sem tam prázdné krabice,
zelené hrnce, zpouchlá semena,
chatrné provázky a měchýře,
a všeho poskrovnu, jen pro dojem.
Tak jsem si říkal nad tou chudobou,
kdyby si někdo chtěl opatřit jed –
za jeho prodej je v Mantově smrt –
u toho chudáka ho dostane.
Kde bych si pomyslel, že zrovna já
a zrovna jeho o to požádám.
Měl by to, pokud vím, být tenhle dům.
Dneska je svátek, proto zavřel krám.

Zabuší na dveře.

Otevři, lékárníku!

Lékárník, *oblečený v cárech, vyjde z krámu.*

Lékárník. Co chcete?

Romeo. Je vidět, že máš bídu. Pojd' sem blíž.

Čtyřicet dukátů ti nabízím
za špetku jedu. Chci účinný jed,
aby, jak dostane se do krve,
ten, koho život omrzel, pad mrtvý,
aby to z muže vyrazilo dech
tak prudce, jako když se vznítí prach
a z jícnu děla náhle vypálí.

Lékárník. Takové jedy nejsou na prodej,
za to náš zákon vyměřuje smrt.

Romeo. Ty, při své nouzi, bídou prolezlý
se bojíš smrti? Užírání tě hlad,
vidím ti na očích tvé strádání,
hrbíš se ústrky a žebrotou,
svět svými zákony tě ubíjí,
svět nemá zákon, kterým by ti přál,
ber, přestup zákon, zbav se chudoby!

Lékárník (*se vrací do krámu*). Proti mé vůli bída svoluje.

Romeo. Platím tvé bídě, neplatím tvé vůli.

Lékárník (*se vrací*). Ten prášek nechte v něčem rozpustit
a vypijte ho. Můžete mít sílu
dvaceti mužů, to vás udolá.

Romeo (*mu hodí měšec*). Peníze, tumáš! To je horší jed,
a v našem bídném světě vraždí víc,
než ty tvé prášky, které nesmíš prodat:
jed prodávám já tobě, ne ty mně.
Běž, kup si jídlo, a dbej na sebe.

Lékárník *se vrací do krámu.*

Pojď, jede, – ne, má posilo, to spíš.

Jdu k Julii, a ty mi posloužíš.

Odchází.

V. 2.

Cela bratra Lorenza.

[*Přichází bratr Jan.*]

Bratr Jan. Důstojný bratře! Bratře františkáne!

[*Přichází bratr Lorenzo.*]

Lorenzo. Vítám tě, bratře Jene, z Mantovy!

Co tomu všemu říká Romeo?

Nebo mi o tom píše v dopise?

Bratr Jan. Hledal jsem nejdřív bratra bosáka
z našeho řádu, abych nejel sám –
tu, v městě, navštěvuje nemocné –
když jsem ho našel, strážci pořádku
nás nařkli, že jsme opustili dům,

ve kterém řádí nakažlivý mor,
byli jsme zadrženi, zamkli nás.

Lorenzo. Kdo doručil můj dopis Romeovi?

Bratr Jan. Nemohl jsem jej odeslat – tu je –
nebylo ani po kom ti jej vrátit,
tolik se všichni báli nákazy.

Lorenzo. To jsou zlé věci! Svatý Františku,
s tím dopisem, to není maličkost,
měl velký význam, jeho zdržení
může mít hrozné následky. Jdi, bratře,
sežeň mi rychle silnou motyku
a vem ji sem.

Bratr Jan. Hned, bratře, přinesu ti ji.

Odejde.

Lorenzo. Teď tedy musím na hřbitov jít sám.

Julie za tři hodiny se vzbudí.

Ach, jak mi asi bude vyčítat,

že její manžel neví o ničem!

Já Romeovi znovu napíšu,

než přijde, někde ji tu uschovám.

Zaživa v hrobě spí, ta ubohá!

Odejde.

V. 3.

Hřbitov pozdě v noci, na něm v popředí Kapuletova hrobka.

Vejde Paris a jeho Páže s květinami a s pochodní.

Paris. Nech mi tu světlo a buď nablízku.

Ne, zhasni, hochu, chci být bez svědků.

Páže uhasí pochodně.

Lehni si na zem tamhle pod tisy,

půda je dutá, přitiskneš se k ní,

a kdyby někdo vstoupil na hřbitov –

je spletí hrobů skoro podrytý –

musíš ho slyšet: dáš mi znamení,

jak něco uslyšíš, hned zahvízdej.

Dej mi ty květiny. Buď pozorný.

Páže (sobě). Div se mi neroztřásla kolena.

Sám na hřbitově! Jenom odvahy.

Vzdálí se.

Paris (klade květiny na hrobku). Tvrdě ti ustlali, můj sladký květe!

Tvůj baldachýn je z kamení a z prachu.

Aspoň vy, květiny, jej okrášlete,

a vy, mé slzy, obměkčete jej trochu.

Každou noc budu s pláčem chodit k tobě

a květy budu sypat po tvém hrobě.

Páže zahvízdá.

Někdo je tady, chlapec zahvízdal.
Co ho sem vede, toho proklatce,
že ruší obřad smutku? Co tu chce?
Má s sebou pochodeň! Jdu do stínu.

Schová se. Vejde Romeo a Baltazar s pochodní, nese páku a jiné nářadí.

Romeo. Dej mi tu páku a tu motyku.

Tady máš dopis, hled' ho doručit
hned brzy ráno mému panu otci.
Půjč mi to světlo. Zapřísahám tě,
ať se tu se mnou děje cokoli,
ty se drž stranou, nevyrušuj mě.
Mám tu co dělat, chci otevřít hrob
a uvidět svou ženu, rád bych si
vzal její prsten, a to především,
je drahocenný, potřebuju ho.
Ty si běž po svých, můžeš odejít.
Jestli se podezíravě zas vrátíš
a budeš slídit, co zamýšlím dál,
Bůh je můj svědek, zpřelámu ti hnáty,
budeš své kosti sbírat po zemi.
Doba i já jsme stejně posedlí,
jsme neúprosní, zdivočeli jsme
jak moře v bouři, jak hladová zvěř!

Baltazar. Jdu, pane, nechci vám být na obtíž.

Romeo. Uděláš dobře. Tumáš ode mne:

Podá mu měšec.

Žij a buď šťastný. Sbohem, příteli.

Baltazar (sobě). Ne, radši tady někam zalezu.

Kdoví co nechce, nezdá se mi to.

Vzdálí se.

Romeo (otevívá vchod do hrobky).

Útroby smrti, pohltily jste
nejdražší sousto, které měla zem.
Otevřu vaši tlamu násilím
a přikrmím vás, třeba máte dost!

Vypáčí dveře do hrobky.

Paris (vystoupí ze svého úkrytu).

Montek, ten vyhnanec, ten dobrodruh!
Mé milované zabil bratrance,
utrápila se zřejmě kvůli tomu,
a teď se vrací, aby zneuctil
ta mrtvá těla – pad mi do rukou. –
Nic ti už není svaté, Monteku?
Až za hrob sahá tvoje nenávisť?
Teď, lotře, svému trestu neujdeš.
Pojď se mnou, zemřeš, já tě zatýkám.

Romeo. Opravdu, zemřu, proto přicházím.

Můj milý, nepokoušej zoufalce.
Odejdi, nech mě, boj se alespoň
těch mrtvých tady. Proboha tě prosím,
nesvaluj na mou hlavu další hřích,
nevydráždí mě k hněvu – odejdi!
Tvůj život mi je milejší než můj.
Mám spadeno už jen sám na sebe:
jdi, zachraň se, dbej na to, abys žil,
buď rád, že šílenec tě ušetřil.

Paris. A kdyby ses mi Bohem zaklínal,
musím tě zatknout jako zločince.

Postoupí k Romeovi s taseným mečem.

Romeo. Ty nepřestaneš? Tu mě tedy máš!

Tasí také a bojují spolu.

Páže. Bože, jsou v sobě! Jdu zavolat stráž.

Jak Páže odbíhá, Romeo probodne Parise.

Paris. Umírám! Prosím, prokaž mi tu milost
a ulož mě tam vedle Julie.

Zemře.

Romeo. To udělám.

Kleká k tělu.

A kdo to vlastně byl?

Příbuzný Merkuciův, hrabě Paris!
O čem to cestou mluvil Baltazar?
V tom rozrušení jsem ho nevnímal:
řek, že si Paris měl brát Julii.
Nebo to neřek? Zdálo se mi to?
Anebo si to, blázen, vymýšlím,
protože mluvil o Julii? – Pojď,
i tys byl upsán zlému osudu!
Budeš mít slávou ověčený hrob.
Hrob? Ani zdání! Maják, příteli,
protože Julie svou krásou promění
ponurou hrobku v oslnivou síň.
Tady lež mrtvý, mrtvým pochován.

Nese Parisovo tělo do hrobky.

Jak často v lidech těsně před smrtí
se náhle vyjasní, a je to prý
poslední záblesk, ale mám teď já
tu jasnou chvíli?

Jde k márám, na kterých leží Julie ve svatebních šatech.

Má lásko, má ženo!

Smrt, i když lačně vysála tvůj dech,
tvou krásu ještě neudolala:
jsi nepřemožená, tvá korouhev

na rtech i na tvářích se ještě rdí,
tam bledý prapor smrti nedosáh.
Tybalte, s tebou se tu shledávám?
Víc už ti asi nemohu jít vstříc:
tou rukou, která přerвала tvůj život
se sprovodí teď ze světa tvůj sok.
Odpusť mi kvůli ní! Ach Julie,
proč se tvé krásy zlá smrt nedotkla?
To z lásky k tobě? Vždyť je nehmotná!
Snad si tě tady ten vyzáblý netvor
nedrží potmě jako milenku?
Proto jsem přišel, mám o tebe strach.
A nikdy toto sídlo věčné tmy
už neopustím, usadím se tu,
kde červi si tě berou na starost.
Tady chci odpočívat navěky,
zbavený jařma zlého soudu,
uštvaný světem. Rozlučte se, oči!
Poslední objetí! A vy, mé rty,
veřeje dechu, jednou pro vždycky
hrabivé smrti potvrďte tu smlouvu!

Vezme ze zářadří lahvičku.

Ty hořký vůdče, doprovod' mě k ní!
Veslaři, zaber, najed' na skálu
mou loďkou, mořem utrmácenou!
Jdu, Julie!

Vypije obsah lahvičky.

Ach, lékárníku, nelžeš!

Ten jed je rychlý. Umřu v polibku.

Klesne mrtvý k Julii na máry.

Z druhého konce hřbitova přichází bratr Lorenzo se svítilnou, s motykou a rýčem.

Lorenzo. Můj Bože! Pokolikáté už dnes
klopýtám přes ty hroby!

Ozáří svítilnou Baltazara.

Kdo je tu?

Baltazar. Váš dobrý známý, jeden ze přátel.

Lorenzo. Požehnej pánbůh! Nevíš, příteli,
kdo tady plýtvá tamtou pochodní,
co svítí červům, lebkám bez očí?
Není to v hrobce Kapuletových?

Baltazar. Důstojný pane, tam je teď můj pán,
váš oblíbenec.

Lorenzo. Kdo?

Baltazar. Pan Romeo.

Lorenzo. Jak je tam dlouho?

Baltazar. Tak půl hodiny.

Lorenzo. Pojd', půjdem za ním.

Baltazar. To si netroufnu.

Můj pán si myslí, že jsem odešel.

A vyhrožoval, že mě zabije,
jestli se odvážím ho špehovat.

Lorenzo. Pak půjdu sám. Ach, začínám se bát.

Mám strach, mám strach, že došlo k neštěstí.

Spěchá dál.

Baltazar. Usnul jsem prve tamhle pod tise

a zdálo se mi, že se někdo bil

s mým pánem, on ho zabil.

Lorenzo (*došel ke vchodu do hrobky*). Romeo!

Můj dobrý Bože, na těch kamenech

jsou stopy krve, vedou do hrobky!

A zkrvavělé meče bez pánů,

proč leží tady, kde je věčný mír?

Vstoupí do hrobky.

Romeo! Zsinalý! A tady? Paris!

Zbrocený krví! Jaký černý osud

má na svědomí toto neštěstí?

Julie se probouzí.

Slečna se pohnula.

Julie (*se probudila*). Jsi u mne, otče! A kde je můj muž?

Vím velmi dobře, jak to se mnou je,

vím proč jsem tady. Kde je Romeo?

Je slyšet hlasy přibíhajících lidí.

Lorenzo. Pojd' se mnou, dcero, z tohoto doupěte

moru a smrti, mrtvolného spánku.

Vyšší moc, před kterou jsme bezbranní,

zmařila naše plány. Vstaň a pojd'!

Tvůj muž ti leží mrtvý po boku,

a zde je Paris. Pojd'me, najdu ti

útulek mezi řeholnicemi.

Neptej se na nic, už přichází stráž.

Pojd', Julie.

Hluk se blíží.

Já musím odejít.

Julie. Tak si jdi sám, já nechci, nech mě být.

Bratr Lorenzo odkvapí.

Co to máš v ruce, miláčku? Už vím.

Skleničku s jedem. Ty ses otrávil.

Lakomec! Vypil všechno, ani kapku

nenechal pro mne! Políbím tě na rty.

Snad na nich zůstal nějaký ten jed,

aby mi pomoh z mého trápení.

Libá Romea.

Máš teplá ústa!

Stráž (*zvenku*). Chlapče, ty nás ved'!

Julie. Někdo jde! Rychle. Naštěstí máš dýku!

Uchopí Romeovu dýku a probodne se.

Sem patříš[,] dýko. Tam si rezavěj.

Klesne a umře.

Vejde stráž se svítilnami, vedená Paridovým Pážetem.

Páže. Tam je to, co hoří ta pochodeň.

První strážce. Krev! Stopy krve! Prohledejte hřbitov!

Každého, kdo tu bude, zatkněte!

Někteří ze strážce odejdou, První strážce vstoupí do hrobky.

První strážce. Hrůza! Tu leží hrabě, zabitý.

Julie, ještě teplá, krvácí,

je znovu mrtvá dva dny po pohřbu.

Jdi pro knížete. Přiveď Kapulety.

Monteka vzbud'te. A vy pátrejte.

Další ze strážce odejdou.

Oběti zkázy leží před námi.

Snad bližší svědectví nám vyzradí

i její původ, její pozadí.

Několik strážců přivádí Baltazara.

Druhý strážce. Romeův sluha, byl zde na hřbitově.

První strážce. Dobře ho hlídejte, než přijde kníže.

Jiní ze strážců se vracejí s bratrem Lorenzem.

Třetí strážce. Zatkli jsme mnicha, šel tam z toho konce,

vzdychal a plakal a celý se třás,

měl u sebe tu motyku a rýč.

První strážce. To je dost podezřelé, zadržte ho.

Přichází Kníže se svou družinou.

Kníže. Co zlého je tak brzy na nohou,

že nás to budí dřív, než přišel den?

Přichází Kapulet, paní Kapuletová a příslušníci jejich domu.

Kapulet. Co znamená ta vřava ve městě?

Kapuletová. Těch lidí – všude křičí „Romeo“,

někteří „Julie“ a jiní „Paris“,

a všichni utíkají k hřbitovu.

Kníže. Z toho, co slyším, ve mně klíčí strach.

První strážce. Zde leží hrabě Paris, zabitý.

A mrtvý Romeo. A Julie,

už pochována, znovu skonala.

Kníže. Jak došlo k tomu krveprolití?

První strážce. Tady je mnich a zde Romeův sluha.

Ti oba měli s sebou nástroje,

na otevření hrobu.

Kapulet. Nebesa!

Ach, ženo, naše dcera krvácí!
Hle, Montekova dýka – spletla se,
svůj úkryt měla tam, na jeho zádech –
zabloudila mé dceři do prsou!

Kapuletová. Ach, věčný Bože! Otrásla mnou smrt
a mému stáří připomněla hrob.

Přichází Montek s příslušníky svého domu.

Kníže. Pojd', Monteku. Ty sám tak brzy vstal,
tvůj syn a dědic o to dřív šel spat.

Montek. Ach pane, žal nad jeho vyhnanstvím
zabil mou ženu v noci na dnešek.
Má nést mé stáří ještě další kříž?

Kníže. Jenom se podívej.

Montek (*uvidí Romeovo tělo*). Není ti hanba, nevychovanče?
Před vlastním otcem hnát se do hrobu!

Kníže. Ovládni ještě na chvíli svůj hněv.
Až vnesem světlo do té záhady,
až najdem její pohnutky a cíl,
pak chci být v čele vaší bolesti
a vést vás třeba na smrt. Zatím klid,
neštěstí podrobujte rozvaze.
Předved'te podezřelé k výsledku.

Lorenzo. Já přede všemi, i když k tomu činu
mám nejdál ze všech, svědčí proti mně
doba i místo těch děsivých vražd.
Jsem připraven se usvědčit i hájit,
a soudit se i ospravedlnit.

Kníže. Pověz nám bez okolků to, co víš.

Lorenzo. Povím to stručně, na tak dlouhý příběh
už nestačí můj krátký dech.
Ti dva tam, Romeo a Julie,
teď oba mrtví, byli manželé.
Já jsem je tajně oddal, téhož dne,
kdy zemřel Tybalt. Pro tu náhlou smrt
byl novomanžel vyhnán z Verony.
To pro něj naříkala Julie.
Vy chcete zmírnit její zármutek,
proto ji, plníce slib hraběti,
nutíte k sňatku s ním. Tu přijde za mnou
a zoufale mě prosí o pomoc:

„Než bych se, otče, vzdala podruhé, [Tak orig. Patří tam „vdala“?]
před tvýma očima se zabiju!“

Podám jí tedy, poučen svou vědou,
výtažek z bylin, který způsobil,
že upadla do mrtvolného spánku.

O to mi šlo. Hned píšu Romeovi,
dnes, v tuto hroznou noc, měl přijít sem,
aby ji vyved z dočasného hrobu,
jakmile nápoj ztratí účinek.

Zlou náhodou můj posel, bratr Jan,
se cestou zdržel, včera navečer
mi dopis vrátil. Tak se vypravím,
v tu hodinu, kdy měla procitnout,
abych ji sám z té hrobky vyvedl
a uschoval ji zatím u sebe,
než bude možné zpravit Romea.

Když přijdu – v několika minutách
se měla vzbudit – najdu na zemi
mrtvého Parise a Romea.

Vzbudí se. Prosím, aby se mnou šla
a nesla s pokorou ten zásah nebes,
až vyplašil mě z hrobky náhlý hluk.

Nechtěla odejít, a v zoufalství
si, podle všeho, sáhla na život.

Řekl jsem všechno. O tom sňatku ví
i její chůva. Jestli selhalo
něco mou vinou, trestejte mne, starce,
jehož dny jsou už stejně sečteny,
tím nejpřísnějším z našich zákonů.

Kníže. Byl jsi až dosud znám svou svatostí.

Chci slyšet Romeova sluhu. Mluv!

Baltazar. Dojel jsem do Mantovy se zprávou

o Juliině smrti, a můj pán
se ihned vypravil sem na hřbitov.

Tady mi svěřil dopis pro otce
a pak šel do hrobky, mě poslal pryč,
hrozil mi smrtí, chtěl tu zůstat sám.

Kníže. Ukaž ten dopis, podíváme se.

Kde je to páže, co přivedlo stráž?

Pověz nám, hochu, co tu chtěl tvůj pán?

Páže. Přinesl slečně na hrob květiny.

A mně poručil zůstat nablízku.

V tom někdo přišel, otevíral hrob,
a můj pán tasil, začali se bít.

A pak jsem běžel, abych přived stráž.

Kníže. Dopis ti, mnichu, dává za pravdu

v osudech jejich lásky. Píše tu

o její smrti, jak mu lékárník,

nějaký chudřas, prodal jed, a s tím

pak přišel zemřít sem, k své Julii.

Ted' mluvte, Kapulete! Monteku!

Hle, jak Bůh trestá vaši nenávisť:
zabíjí láskou vaše radosti.

Já ztratil pro svou shovívavost k vám
dva příbuzné – trest padá na všechny.

Kapulet. Podej mi ruku, bratře Monteku,
vdoví podíl mé dcery je to. Víc
nemohu žádat.

Montek. Nabízím ti víc:
z ryzího zlata věrné Julii
dám odlít sochu – celou Veronu
ohromí krása toho náhrobku.

Kapulet. A stejně bohatý jí po boku
ať leží také Romeo, můj zeť.
Našemu záští padli za oběť.

Kníže. Smutný mír s sebou přináší to ráno.
Slunce se bojí na zem podívat.
Co odpustím, co bude potrestáno,
o tom se ještě bude rokovat:
truchlivé svědectví nás přežije
v příběhu Romea a Julie.

Všichni odejdou.

William Shakespeare ROMEO A JULIE. Přeložil Josef Topol.
Odpovědná redaktorka Helena Suchařípová. Rozmnožila DILIA v Praze
v lednu 1964 jako rukopis. (v.č.9012/64) F 06 40002